

Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen

Sammenligning af førsteårsstuderende under covid-19-nedlukningen med tidligere årgange

ERHVERVSVIDENSKABS-
ANALYSEINSTITUT

INDHOLD

Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	10
2.1	Måling af de studerendes oplevelser og fokus på centrale aspekter i forhold til fastholdelse og læringsudbytte	11
2.2	Datagrundlag	11
2.3	Vægtning af data	11
2.4	Projektorganisering	12
<hr/>		
3	Onlineundervisning og læringsudbytte	13
3.1	70 % af de studerende oplever et mindre læringsudbytte af onlineundervisning	14
3.2	Det er sværere for de studerende at motivere sig til onlineundervisning	15
3.3	Onlineundervisningen gør det svært at være en del studiefællesskabet	16
3.4	To ud af tre oplever tydelige retningslinjer i onlineundervisningen	17
3.5	Knap halvdelen af de studerende oplever, at det har været muligt at få vejledning online	18
3.6	Fire ud af ti studerende på uddannelser med praksiselementer er blevet undervist i dem online	19
3.7	63 % er bekymrede for, om de lærer de praktiske færdigheder lige så godt ved onlineundervisning	20
<hr/>		
4	Faglige aspekter af studielivet	21
4.1	Motivationen for at studere er faldet markant	21
4.2	Førsteårsstuderende oplever i mindre grad indre motivation og i højere grad ydre motivation i 2021	22
4.3	Mindre fald i førsteårsstuderendes faglige engagement	23

4.4	Studieintensiteten er stort set uændret	25
4.5	Færre studerende oplever, at de kan forstå de grundlæggende begreber	26
4.6	Førsteårsstuderendes <i>self-efficacy</i> ift. eksamen er faldet	28
4.7	Svage stigninger i andel, der føler, at de ikke hører til, og andel, der overvejer at stoppe	30
<hr/>		
5	Det sociale læringsmiljø	31
5.1	Social tilknytning er faldet markant	31
5.2	Studerende oplever mindre samarbejde på deres uddannelse	34
5.3	Mange studerende holder fast i studiegruppen, men har mistet forholdet til andre på uddannelsen	36
5.4	Lille fald i samarbejde i studiegrupper	37
5.5	Lille fald i studerendes oplevelse af underviseres imødekommenhed og tilgængelighed	39
<hr/>		
6	Trivsel	41
6.1	Ensomheden blandt studerende er steget markant siden oktober	42
6.2	31 % af førsteårsstuderende er ensomme	43
6.3	De studerende føler sig lige så stressede som tidligere	44
6.4	Studerende har i højere grad negative studierelaterede følelser	45
6.5	Studerende har i mindre grad positive studierelaterede følelser	47
<hr/>		
	Appendiks A – Litteraturliste	49
<hr/>		

1 Resumé

Denne rapport handler om førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under covid-19-nedlukningen. Rapporten afdækker de studerendes oplevelse af følgende forhold under den langvarige hjemsendelse henover vinteren og foråret 2020/21:

- Onlineundervisning og læringsudbytte
- Faglige aspekter af studielivet
- Det sociale læringsmiljø
- Trivsel.

For at belyse det særlige ved de studerendes situation under hjemsendelsen sammenlignes resultaterne med førsteårsstuderende på tidligere årgange, som har modtaget almindelig undervisning med fysisk fremmøde. Data er indsamlet i marts måned 2021 og sammenlignes med data indsamlet i hhv. marts 2018, marts 2020 og i enkelte tilfælde oktober 2020.

Relevans

Politikere og ledere i uddannelsesverdenen har brug for et solidt videngrundlag for at kunne træffe beslutninger om, hvordan de i kølvandet på nedlukningen bedst hjælper studerende tilbage til et mere normalt studieliv. For at håndtere covid-19-pandemien lukkede regeringen pr. 16. december 2020 – med enkelte undtagelser – ned for fysisk fremmøde på de videregående uddannelser. Først fra 6. april 2021 kunne de studerende begynde at vende tilbage med 20 pct. fysisk fremmøde¹, hvilket blev ændret til 100 pct. per 21. maj. Hen over vinteren og starten af foråret har de studerende således modtaget onlineundervisning, hvilket er en væsentlig ændring af rammerne for de videregående uddannelser. Derfor er det relevant at belyse, hvad den langvarige hjemsendelse har betydet for de studerende. Og det er særligt relevant blandt førsteårsstuderende, som udgør en udsat gruppe, fordi de både skal lære at studere og opbygge en social tilknytning til andre studerende i løbet af det første år. Hjemsendelsen og hele situationen med covid-19-pandemien har selvsagt haft konsekvenser for de studerende. Men hvordan har situationen mere præcist ændret de studerendes forhold til at studere, og hvor stor forskel er der på de studerendes faglige og sociale situation sammenlignet med tidligere årgange af førsteårsstuderende? Det er temaet for denne rapport.

1 På uddannelser med mange praksiselementer kunne afgangsstuderende vende tilbage med 50 procent fysisk fremmøde.

Faglig kontekst

Der er gennemført flere undersøgelser af de studerendes forhold under den første hjemsendelse i foråret 2020, som har peget på en række udfordringer forbundet med at mindske eller lukke for fysisk fremmøde og overgå til onlineundervisning (se fx Aarhus Universitet, 2020; Georgsen, M, og A. Qvortrup, 2021). Disse udfordringer må formodes at være blevet forstærket under den mere langvarige hjemsendelse hen over vinteren og foråret 2020/21. Indtil videre er der dog kun i meget begrænset omfang gennemført analyser af konsekvenserne af denne hjemsendelse. I et notat, der trækker på samme datagrundlag som denne rapport, viste Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i april 2021, at hjemsendelsen har resulteret i markant flere ensomme studerende, og at langt flere studerende kæmper med at opretholde motivationen for at studere (EVA, 2021b). Djøf har fundet lignende resultater i en mindre stikprøve blandt studerende, som omfatter både førsteårsstuderende og studerende, der er længere i deres studieforløb (Djøf, 2021). Det flugter også med data fra HOPE-projektet fra Aarhus Universitet, som har fundet en markant stigning i ensomheden blandt unge i befolkningen (Petersen & Roepstorff, 2021). Med denne rapport belyser vi konsekvenserne af nedlukningen for de studerendes studieliv i bred forstand. Herunder ser vi fx på de studerendes oplevelser af udbyttet af onlineundervisningen, en række faglige aspekter af studielivet, det sociale læringsmiljø mv.

Målgruppe

Rapporten er især relevant for ledere og medarbejdere på de videregående uddannelser og for beslutningstagere på det politiske niveau, der arbejder med at adressere udfordringer relateret til den forandrede situation på de videregående uddannelser som følge af covid-19-pandemien. Rapporten er dog også relevant for andre, der arbejder med eller interesserer sig for udviklingen på de videregående uddannelser eller med konsekvenserne af covid-19-nedlukningen for uddannelse og trivsel blandt unge.

Resultater

Baseret på de studerendes oplevelser viser rapporten overordnet, at hjemsendelsen hen over vinteren og foråret 2020/21 har påvirket alle de undersøgte aspekter negativt. Resultaterne tyder på, at nedlukningen især er gået hårdt ud over læringsudbyttet, motivationen, trivslen og de sociale forhold på uddannelsen. Til gengæld er der kun tale om mindre fald i de studerendes faglige engagement og deres tidsforbrug sammenlignet med tidligere. Tilknytningen til andre på studiet og samarbejdet er i vid udstrækning indskrænket til kun at omfatte studiegrupperne, hvilket også kan være med til at forklare stigningen i ensomhed og mistrivsel.

Nedenfor gennemgås resultaterne mere detaljeret.

De studerende oplever, at onlineundervisning medfører mindre læringsudbytte, lavere motivation og mindre fælleskab

Resultaterne viser, at hele 7 ud af 10 førsteårsstuderende (70 %) oplever, at de har fået et mindre læringsudbytte af den onlineundervisning, de har modtaget under hjemsendelsen, sammenlignet med undervisning med fysisk fremmøde. Kun 9 % oplever at de har fået et større læringsudbytte. To ud af tre studerende (63 %), som går på uddannelser med praksiselementer, er desuden bekymret for, om deres praktiske færdigheder bliver svagere på grund af hjemsendelsen.

Lidt over halvdelen (55 %) oplever, at det er sværere at finde motivationen til at forberede sig og deltage i onlineundervisning sammenlignet med fysisk undervisning, og hele fire ud af fem førsteårsstuderende (80 %) mener, det er svært at være en del af et studiefællesskab, når undervisningen foregår online. Over halvdelen af de studerende oplever dog, at de har modtaget god onlineundervisning under hjemsendelsen.

Trods et markant fald i motivationen for at studere er det faglige engagement og tidsforbruget på niveau med tidligere

Udfordringen med at opretholde motivationen under hjemsendelsen fremgår også tydeligt, når vi sammenligner førsteårsstuderendes motivation i marts 2021 med motivationen blandt førsteårsstuderende fra marts 2018. I 2018 svarede 77 %, at de i meget høj eller høj grad var motiverede for at studere. I 2021 var den tilsvarende andel 59 %.

På trods af det markante fald i motivationen er der kun tale om mindre fald i de studerendes niveau af fagligt engagement og deres tidsforbrug på uddannelsen. Eksempelvis er andelen, som i meget høj eller i høj grad er interesserede i det faglige indhold, 75 % blandt førsteårsstuderende i marts 2021 mod 81 % i marts 2018. Det samlede tidsforbrug er i gennemsnit 20 minutter mindre om ugen blandt førsteårsstuderende i marts 2021 sammenlignet med førsteårsstuderende i marts 2018.

Rapporten viser også, at færre førsteårsstuderende tror, at de vil klare sig godt til eksamen, sammenlignet med tidligere årgange. Fx svarer 21 % af de studerende i marts 2021, at de forventer at få gode karakterer, mod 27 % i marts 2021. Selvom der er tale om et beskedent fald, er det endnu en indikation på, at de studerende har fået et mindre læringsudbytte under hjemsendelsen.

Nedlukningen er gået hårdt ud over det sociale læringsmiljø

Resultaterne viser, at det sociale læringsmiljø for førsteårsstuderende i marts 2021 er forringet på alle parametre, og at det i vid udstrækning er indskrænket til at finde sted i studiegrupperne. Førsteårsstuderendes sociale tilknytning til andre studerende er markant lavere i marts 2021, end den var blandt førsteårsstuderende i marts 2020. For eksempel angiver kun 33 %, at de i meget høj grad eller høj grad kender de andre studerende på holdet mod 61 % i marts 2020.

Mange studerende har holdt fast i tilhørsforholdet til studiegruppen, men har stort set mistet tilhørsforholdet til de andre på holdet, uddannelsen eller årgangen. Mens det generelle niveau af samarbejde er betydeligt lavere i 2021, er samarbejdet i studiegrupperne næsten på niveau med marts 2020. Undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed betragtes også som en del af det sociale læringsmiljø. Her er der også kun tale om et mindre fald i undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed over for førsteårsstuderende sammenlignet med niveauet i 2020.

Førsteårsstuderende er mere ensomme, mere frustrerede og lige så stressede som tidligere årgange

Hver tredje førsteårsstuderende kan i marts 2021 kategoriseres som ensom, hvilket er markant flere end tidligere årgange. I marts 2018 var det fx kun hver ottende studerende. Samtidig oplever førsteårsstuderende i 2021 i højere grad at have frustrationer og andre negative følelser i relation til

studiet, ligesom de i mindre grad har positive følelser.² Til gengæld viser rapporten, at de studerende ikke oplever at være mere stressede end tidligere årgange. Omkring halvdelen af de adspurgte førsteårsstuderende angav både i marts 2021 og marts 2020, at de i løbet af den seneste måned har følt sig moderat eller meget stressede.

Førsteårsstuderende på universitetsuddannelser er særligt hårdt ramt

Resultaterne peger på, at studerende på universitetsuddannelser på flere parametre er hårdest ramt af nedlukningen. Sammenlignet med studerende på professionsbachelor- og erhvervsakademiuuddannelser har flere studerende på universitetsuddannelser i mindre grad motivation til at forberede sig til og deltage i onlineundervisning sammenlignet med fysisk undervisning. Også i sammenligning med tidligere årgange er motivationen faldet mest blandt studerende på universitetsuddannelser. Her er andelen, der i meget høj eller i høj grad er motiveret for at studere, faldet med 22 procentpoint mod 13 og 14 procentpoint for hhv. studerende på professionsbacheloruddannelser og erhvervsakademiuuddannelser. Andelen, der oplever ensomhed, er ligeledes højere blandt studerende på universitetsuddannelser, hvor stigningen i andelen, der føler, at de ikke hører til, også er større end i de andre to sektorer.

Perspektivering

Undersøgelsen belyser konsekvenserne af nedlukningen for førsteårsstuderendes studieliv. EVA har tidligere vist, at der er en tæt sammenhæng mellem mange af de aspekter, der indgår i undersøgelsen, og de studerendes frafaldsrisiko. Det gælder fx de studerendes faglige engagement, sociale tilknytning og studierelaterede følelser. Når vi ser markante fald i den sociale tilknytning og stigninger i de studerendes negative studierelaterede følelser mv., er der således grund til at have skærpet opmærksomhed på de studerendes trivsel og deres videre uddannelsesforløb.

Selvom rapporten gennemgående finder, at nedlukningen har påvirket alle de undersøgte aspekter negativt, er nogle aspekter af studielivet væsentligt hårdere ramt end andre. Rapportens resultater indikerer fx, at de studerendes indstilling til det faglige indhold på uddannelserne og deres indsats for at lære stoffet er på niveau med tidligere. På den baggrund ser der altså ud til at være et godt udgangspunkt for at arbejde videre med det faglige på uddannelserne, herunder med at indhente eventuelle læringstab som følge af nedlukningen.

Rapporten tegner til gengæld et meget entydigt negativt billede af det aktuelle sociale læringsmiljø på uddannelserne. På mange uddannelser er det første år af uddannelsen særligt tilrettelagt med henblik på blandt andet at sikre en stærk social tilknytning mellem de studerende. Mens underviserne har en naturlig rolle i forhold til at arbejde videre med det faglige på uddannelserne, kan man være mere bekymret for, om der fremadrettet vil blive taget hånd om det store efterslæb, hvad angår det sociale læringsmiljø. Det er derfor oplagt for både politikere og beslutningstagere på institutionerne at overveje, hvordan man kan imødegå udfordringer med det sociale læringsmiljø blandt førsteårsstuderende på de videregående uddannelser.

Det vil selvsagt tage noget tid at få skabt et socialt læringsmiljø på niveau med tidligere årgange. Hvor lange spor, de beskrevne udfordringer vil trække i de studerendes videre uddannelsesforløb,

2 Dette er også tidligere påvist i et notat fra EVA baseret på samme datagrundlag som denne rapport. Se "Trivsel blandt førsteårsstuderende under hjemsendelsen i foråret 2021", EVA 2021b.

er dog i høj grad et åbent spørgsmål. Selvom mange af de undersøgte aspekter under normale omstændigheder formodes at have stor betydning for fx de studerendes fastholdelse, er de studerendes situation så anderledes, at der er stor usikkerhed om de fremtidige implikationer. Fremadrettet er det derfor oplagt at uddannelsesinstitutioner og politiske beslutningstagere følger udviklingen i, hvilke konsekvenser hjemsendelsen får for læringsudbyttet, trivslen og fastholdelsen, når de studerende igen vender tilbage til et mere normalt studieliv.

De væsentligste udfordringer fremadrettet

På baggrund af rapporten finder vi en række væsentlige udfordringer blandt førsteårsstuderende, som uddannelser og beslutningstagere med fordel kan adressere og følge fremadrettet. De er:

- De studerende oplever, at de har fået et mindre læringsudbytte under nedlukningen
- På uddannelser med praksiselementer er mange bekymrede for tilegnelsen af deres praktiske færdigheder
- Mange studerende er mindre motiverede for at studere som følge af nedlukningen
- Den sociale tilknytning til og samarbejdet med andre på uddannelsen er markant lavere, end normalt blandt førsteårsstuderende
- Ensomheden er steget kraftigt

Om datagrundlaget

Datagrundlaget er spørgeskemabesvarelser fra studerende på de videregående uddannelser. Populationen omfatter studerende fra samtlige videregående uddannelser, der optog studerende via Den Koordinerede Tilmelding (KOT) i sommeren 2017, 2019 og 2020.

2 Indledning

Grundet covid-19 har der været lukket for fysisk fremmøde på de videregående uddannelser i perioden fra 16. december 2020 til starten af april 2021. Fra 6. april kunne de studerende begynde at vende tilbage med 20 procents fysisk fremmøde, pr. 21. april blev det udvidet til 30 procents fysisk fremmøde, og per 21. maj blev der igen åbnet for 100 procent fysisk fremmøde på uddannelserne. Hen over vinteren og foråret 2020/21 har de studerendes således i mere end tre måneder måttet nøjes med at modtage onlineundervisning, hvilket har ændret både de faglige og de sociale rammer på de videregående uddannelser markant.

Flere undersøgelser, som har fokuseret på hjemsendelse af studerende i foråret 2020, har peget på en række udfordringer forbundet med at lukke for fysisk fremmøde og overgå til onlineundervisning (Aarhus Universitet, 2020; Georgsen, M, og A. Qvortrup, 2021; Djøf, 2021). Dette er også bekræftet i de få undersøgelser, der er lavet af nedlukningen i 2021. Derfor har mange også udtrykt bekymring for de studerendes situation efter den mere langvarige hjemsendelse i 2020/21.

Denne rapport sætter fokus på konsekvenserne af hjemsendelsen hen over vinteren og foråret 2020/21 for førsteårsstuderende på de videregående uddannelser. Rapporten bygger på spørgeskemasvar fra førsteårsstuderende, som var på deres andet semester under nedlukningen i marts 2021. Spørgeskemaerne blev sendt ud til førsteårsstuderende på alle uddannelser, der optog studerende gennem Den Koordinerede Tilmelding (KOT) i sommeren 2020. Denne gruppe af studerende har haft et første studieår, som adskiller sig markant fra studerende på tidligere årgange. Mange studerende havde kun delvist adgang til undervisning med fysisk fremmøde i den allerførste tid på studiet i efteråret 2020.

For at belyse førsteårsstuderendes situation sammenligner denne rapport de studerende, som startede i sommeren 2020, med førsteårsstuderende fra tidligere årgange på en række parametre. Rapporten er inddelt i følgende fire kapitler:

- Onlineundervisning og læringsudbytte
- Faglige aspekter af studielivet
- Det sociale læringsmiljø
- Trivsel.

2.1 Måling af de studerendes oplevelser og fokus på centrale aspekter i forhold til fastholdelse og læringsudbytte

I rapporten fokuserer vi på de studerendes oplevelser af onlineundervisning, faglige aspekter, det sociale læringsmiljø og de studerendes trivsel. Det, vi forsøger at måle, er i mange tilfælde relativt komplekse fænomener, som vi ikke kan måle præcist ved at stille et enkelt spørgsmål. Derfor benytter vi i mange tilfælde validerede skalaer, hvor vi måler fænomenet gennem besvarelserne på baggrund af flere forskellige spørgsmål. I den tilhørende baggrundsrapport *Baggrundsrapport. Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021d) beskriver vi den konceptuelle ramme for de aspekter, undersøgelsen fokuserer på, ligesom vi gennemgår konstruktionen af skalaerne, inklusive referencer til forskellige bagvedliggende valideringsanalyser.

2.2 Datagrundlag

Undersøgelsen er baseret på spørgeskemadata fra EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser. I forløbsundersøgelsen udsender vi hvert år et spørgeskema i august måned til alle, der er blevet tilbudt en plads gennem KOT, dvs. knap 60.000 studerende. Studerende optaget i efteroptaget og udenlandske studerende er ikke med i populationen. Efterfølgende er der udsendt spørgeskemaer til de studerende, som i første runde svarede, at vi måtte kontakte dem igen. For nogle årgange er der kun gennemført to spørgeskemaundersøgelser i løbet af det første år på uddannelsen, mens der for andre årgange er gennemført flere.

Resultaterne i denne undersøgelse er baseret på spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i marts 2021 og spørgeskemadata indsamlet i marts for tidligere årgange. Undersøgelsen omfatter kun studerende med studiestart i august eller september. I enkelte tilfælde sammenlignes der i stedet med spørgeskemadata fra oktober 2020. De konkrete dataindsamlinger, der indgår i analyserne, er indsamlet på nedenstående tidspunkter (tidspunkt for studiestart i parentes):

- Marts 2021 (årgang 2020)
- Oktober 2020 (årgang 2020)
- Marts 2020 (årgang 2019)
- Marts 2018 (årgang 2017).

2.3 Vægtning af data

Observationerne er vægtet ved hjælp af propensity score-vægtning for at sikre, at resultaterne i videst muligt omfang er gyldige for den population, vi ønsker at udtale os om. Vægtningen tager højde for skævheder i repræsentativiteten efter gymnasietype, gymnasiekarakterer, alder, køn, optagelsesprioritet og sektor. Se EVA's udgivelse *Sociale forskelle i studerendes uddannelsesforventninger* for en uddybende beskrivelse af vægtningsstrategien.³

3 <https://www.eva.dk/videregaende-uddannelse/sociale-forskelle-studerendes-uddannelsesforventninger>.

2.4 Projektorganisering

Rapporten er udarbejdet af chefkonsulent Bjarke Tarpgaard Hartkopf (projektleder), seniorkonsulent Mathias Tolstrup Nielsen Wester, chefkonsulent Bella Marckmann, juniorkonsulent Katrine Ploug Petersen, juniorkonsulent Sofie Linthoe Haastrup og juniorkonsulent August Hammer Berthelsen.

3 Onlineundervisning og læringsudbytte

I dette kapitel belyses aspekter af de studerendes oplevelser med den onlineundervisning, de har modtaget under hjemsendelsen i vinteren/foråret 2020/21. Resultaterne er baseret på spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i marts 2021. Nogle af resultaterne sammenlignes med spørgeskemadata indsamlet blandt samme gruppe studerende i oktober 2020.⁴

Kapitlet stiller skarpt på sociale, faglige og organisatoriske forhold ved onlineundervisningen, herunder de studerendes oplevede læringsudbytte, motivation i onlineundervisningen og onlineundervisningens tilrettelæggelse. Sidst i kapitlet fokuseres der på praktik og praksiselementer i onlineundervisningen.

Kapitlet viser følgende:

- 70 % af de studerende oplever, at de har fået et mindre læringsudbytte af den onlineundervisning, de har modtaget under hjemsendelsen, sammenlignet med undervisning med fysisk fremmøde.
- Flere end hver anden studerende (55 %) oplever, at det er sværere at finde motivationen til at forberede sig og deltage i onlineundervisning sammenlignet med fysisk undervisning.
- Fire ud af fem studerende (80 %) mener, at det er svært at være en del af et studiefællesskab, når undervisningen foregår online.
- 54 % af de studerende vurderer, at de har modtaget god onlineundervisning på uddannelsen.
- Næsten to ud tre studerende (63 %), som går på uddannelser, der under normale omstændigheder indeholder praksiselementer, er bekymrede for, om deres praktiske færdigheder bliver svagere på grund af hjemsendelsen.

⁴ EVA har ikke indsamlet tilsvarende data i tidligere undersøgelser gennemført blandt førsteårsstuderende, da de ikke i samme omfang har modtaget onlineundervisning. Undersøgelsen fra oktober 2020 er derfor eneste mulige sammenligningsgrundlag i denne sammenhæng.

3.1 70 % af de studerende oplever et mindre læringsudbytte af onlineundervisning

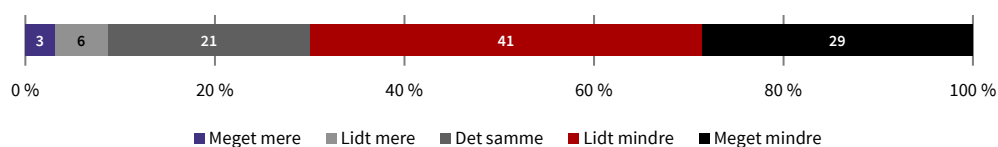
Figur 3.1 viser, at størstedelen af de studerende oplever et mindre læringsudbytte ved onlineundervisning. Figuren viser, at 29 % af de studerende oplever et meget mindre udbytte ved onlineundervisning, mens 41 % oplever et lidt mindre udbytte.

Derudover viser figuren, at hhv. 3 % og 6 % oplever, at de får enten meget mere eller lidt mere læring ud af onlineundervisning i forhold til den fysiske undervisning.

FIGUR 3.1

Oplevet læringsudbytte af onlineundervisning ift. fysisk undervisning

Hvis du skal sammenligne den online undervisning, du har modtaget siden, der blev lukket for fysisk fremmøde før jul med undervisningen med fysisk fremmøde før nedlukningen, vil du så vurdere, at du har lært mere eller mindre under nedlukningen?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020, og som har modtaget fysisk undervisning før nedlukningen. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 6.753.

3.2 Det er sværere for de studerende at motivere sig til onlineundervisning

Figur 3.2 viser, at flere studerende har svært ved at finde motivationen til at deltage i og forberede sig til undervisningen, når den foregår online. 55 % af de studerende angiver således, at de i meget høj eller i høj grad har haft sværere ved at finde motivationen til at deltage i undervisningen online end i den fysiske undervisning, mens 56 % oplever, at de i meget høj grad eller i høj grad har haft sværere ved at finde motivationen til at forberede sig til onlineundervisning.

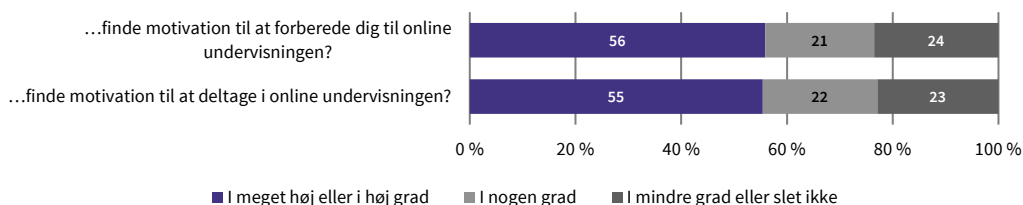
Det er mindre end én fjerdedel blandt førsteårsstuderende, der kun i mindre grad eller slet ikke oplever det som sværere at finde motivation til forberedelse og deltagelse i undervisningen, når den foregår online. (hhv. 24 % og 23 %).

Opdeles figuren på sektorer, er andelen, der i meget høj eller i høj grad har haft sværere ved at finde motivation til at deltage, højest blandt studerende på universitetsuddannelser, nemlig 58 %, mod hhv. 54 % og 50 % på hhv. professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser. Det fremgår af figur 2.5-2.7 i baggrundsrapporten *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021c).

FIGUR 3.2

Motivation for at forberede sig til og deltage i onlineundervisning

Hvis du skal sammenligne den online undervisning, du har modtaget siden, der blev lukket for fysisk fremmøde før jul med undervisningen med fysisk fremmøde før nedlukningen, i hvilken grad har du så haft sværere ved at...

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020, og som har modtaget fysisk undervisning før nedlukningen. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 6.754.

3.3 Onlineundervisningen gør det svært at være en del af studiefællesskabet

Figur 3.3 viser, at en langt større andel blandt førsteårsstuderende finder det svært at være en del af et studiefællesskab i marts 2021 sammenlignet den tilsvarende andel i oktober 2020. I marts angav 80 % af de studerende, at de i meget høj eller i høj grad oplevede, at det var svært at være en del af et studiefællesskab, når undervisningen foregik online. I oktober sidste år var denne andel på 55 %. Der er således sket en stigning på 25 procentpoint.

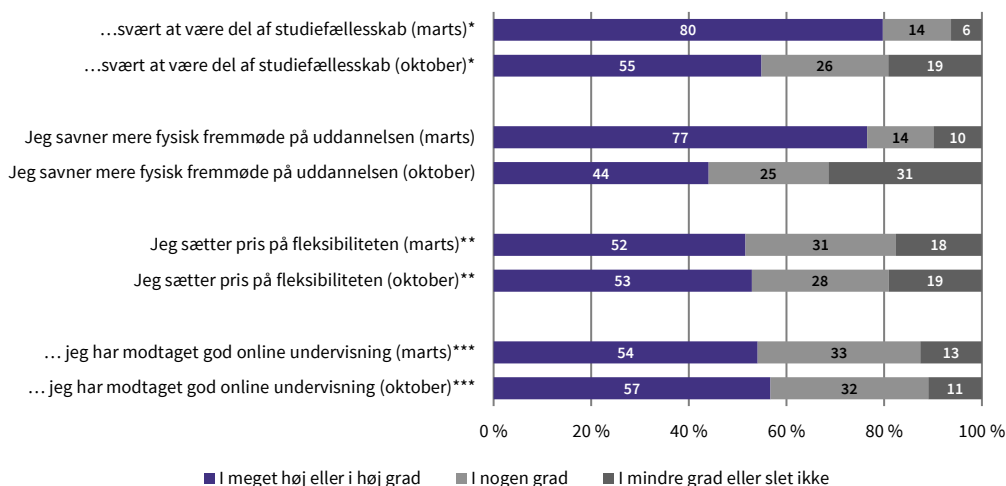
Figuren viser også, at langt flere studerende savner fysisk undervisning efter den langvarige hjemsendelse. I marts svarede 77 %, at de i høj eller meget høj grad oplever at savne den fysiske undervisning. Der er dermed tale om en markant stigning fra de 44 %, som på første semester i oktober 2020 angav samme svar.

Figuren viser yderligere, at stort set lige mange studerende (lidt over halvdelen) sætter pris på fleksibiliteten ved onlineundervisning i hhv. marts 2021 og oktober 2020. Tilsvarende er det også i både oktober og marts lidt mere end halvdelen, der oplever at have modtaget god onlineundervisning.

FIGUR 3.3

Oplevelse af aspekter ved onlineundervisning i hhv. marts 2021 og oktober 2020

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn vedrørende den online undervisning?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: * "Det er svært at være en del af et studiefællesskab, når dele af eller hele undervisningen foregår online"; ** "Jeg sætter pris på den fleksibilitet, som onlineundervisningen giver"; *** "Jeg synes overordnet set, at jeg har modtaget god onlineundervisning fra uddannelsen". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021 og oktober 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020, og som har svaret, at de har haft online undervisning i begge perioder. Spørgsmålene er udviklet af Aarhus Universitet og tidligere anvendt i rapporten *Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020* (Aarhus Universitet, 2020). Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N (marts 2021) = 8.415. N (oktober 2020) = 7.440.

3.4 To ud af tre oplever tydelige retningslinjer i onlineundervisningen

Figur 3.4 viser de studerendes oplevelser af forskellige elementer vedrørende den onlineundervisning, de har modtaget. Figuren viser, at to ud af tre (67 %) har oplevet, at der var tydelige regler og retningslinjer for de online undervisningsaktiviteter, som de deltog i. Det gælder fx retningslinjer for, hvornår de studerende forventes at slå lyden fra deres mikrofon, og hvornår de studerende har bilde på.

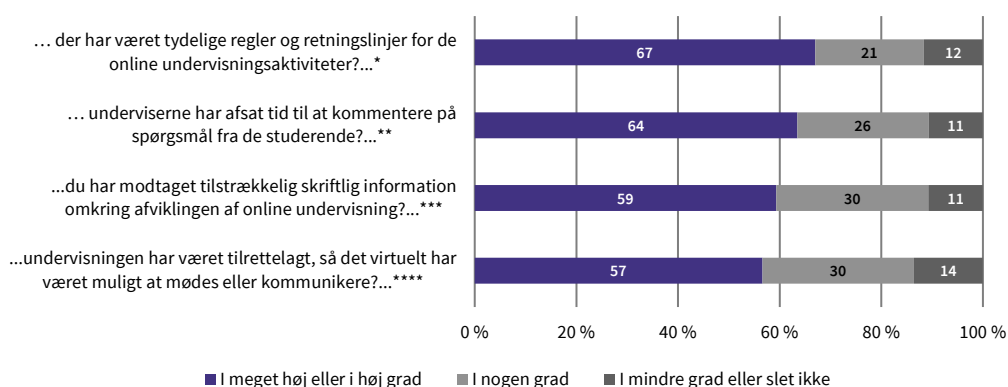
Figuren viser også, at 64 % har angivet, at de i meget høj eller høj grad har oplevet, at underviserne har sat tid af til at svare på spørgsmål fra de studerende. Andelen, som har svaret, at de i meget høj eller høj grad har modtaget tilstrækkelig skriftlig information om afviklingen af den onlineundervisning, ligger på 59 %.

Derudover viser figuren, at 57 % har oplevet, at onlineundervisningen har været tilrettelagt, så det har været muligt at mødes og kommunikere virtuelt.

FIGUR 3.4

Oplevelse af aspekter af onlineundervisning marts 2021

I hvilken grad oplever du, at...

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: * "Der har været tydelige regler og retningslinjer for de online undervisningsaktiviteter (fx at man muter sin mikrofon, når man ikke skal sige noget)"; ** "Underviserne har afsat tid til at kommentere på spørgsmål fra de studerende (fx i planlagte pauser i undervisning eller umiddelbart efter undervisningen)"; *** "Du har modtaget tilstrækkelig skriftlig information fra universitetet og dine undervisere omkring afviklingen af online undervisning?"; **** "Undervisningen har været tilrettelagt på en måde, så det virtuelt har været muligt at mødes eller kommunikere med andre studerende i selve undervisningen?". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020. Spørgsmålene er udviklet af Aarhus Universitet og tidligere anvendt i rapporten *Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020* (Aarhus Universitet, 2020). Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 8.415.

3.5 Knap halvdelen af de studerende oplever, at det har været muligt at få vejledning online

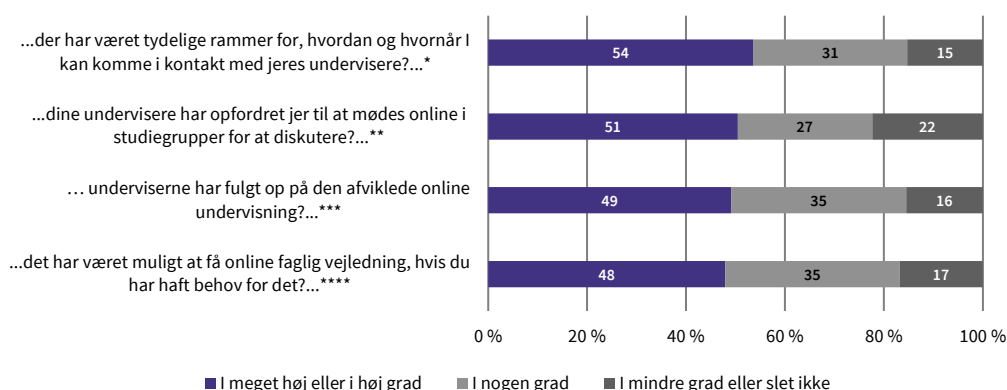
Figur 3.5 viser, at det er aspekterne vedrørende undervisernes opfølgning og faglig vejledning, som færrest studerende oplever indgår i onlineundervisningen. Hhv. 49 % og 48 % af de studerende svarer, at de i meget høj eller i høj grad mener, at deres underviser har fulgt op på spørgsmål og uafsluttede emner i onlineundervisningen, og at der har været mulighed for at få faglig vejledning online, hvis der har været behov for det.

54 % af de studerende oplever, at der har været tydelige rammer for, hvornår og hvordan de har kunnet komme i kontakt med deres undervisere. Figuren viser også, at hver anden (51 %) af de studerende har oplevet, at underviserne har opfordret dem til at mødes online i deres studiegrupper.

FIGUR 3.5

Oplevelse af aspekter af onlineundervisning marts 2021

I hvilken grad oplever du, at...

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: * "Der har været tydelige rammer for, hvordan og hvornår I kan komme i kontakt med jeres undervisere (fx hvis I har spørgsmål eller behov for feedback)?"; ** "Dine undervisere har opfordret jer til at mødes online i studiegrupper for at diskutere faglige aktiviteter og/eller sociale emner?"; *** Underviserne har fulgt op på den afviklede online undervisning (fx ved at følge op på uafsluttede emner fra undervisningen ved at gøre supplerende materiale tilgængeligt)"; **** "Det har været muligt at få online faglig vejledning, hvis du har haft behov for det (fx vejledning i forbindelse med større skriftlige afleveringer)?" Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020. Spørgsmålene er udviklet af Aarhus Universitet og tidligere anvendt i rapporten *Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020* (Aarhus Universitet, 2020). Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 8.415.

Aarhus Universitet gennemførte en undersøgelse af onlineundervisningen under nedlukningen i foråret 2020, som spørgsmålene i figur 3.4 og 3.5 indgår i (Aarhus Universitet, 2020). Der er flere grunde til, at de generelle resultater vi finder, ikke kan sammenlignes direkte med resultaterne i undersøgelsen fra Aarhus Universitet, fx at deres undersøgelse kun omfatter studerende fra Aarhus Universitet. Alligevel er det bemærkelsesværdigt, at vi gennemgående finder markant større andele, som svarer positivt på spørgsmålene.

Det gælder også, når vi i vores undersøgelse kun kigger på universitetsstuderende, jf. figur 2.13 og 2.17 i bilagsrapporten: *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021c). Fx svarer 67 % blandt førsteårsstuderende i vores undersøgelse, at der har væ-

ret tydelige regler og retningslinjer for onlineundervisningen. Den tilsvarende andel i undersøgelsen fra Aarhus Universitet var på kun 43 %. Selvom tallene af mange grunde ikke er sammenlignelige, indikerer resultaterne, at onlineundervisningen på de undersøgte punkter er blevet forbedret siden foråret 2020.

3.6 Fire ud af ti studerende på uddannelser med praksiselementer er blevet undervist i dem online

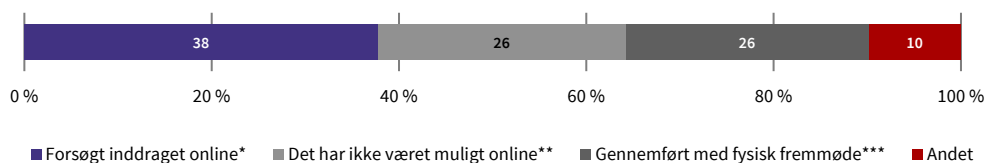
Figur 3.6 viser, hvordan uddannelserne har håndteret praksiselementerne i undervisningen. Figuren viser, at 38 % af de studerende, som går på uddannelser, der under normale omstændigheder indeholder praksiselementer, har modtaget onlineundervisning i praksiselementerne på deres uddannelse.

Figuren viser også, at 26 % af de studerende ikke har modtaget undervisning i de praksiselementer, som er en del af deres uddannelse, fordi undervisningen har været online. Samme andel (26 %) af de studerende har fået muligheden for at gennemføre praksiselementerne i undervisningen med fysisk fremmøde. Endelig er der 10 % af de studerende, som angiver, at undervisningen i praksiselementer på uddannelsen er blevet gennemført på anden vis.

FIGUR 3.6

Håndtering af praksiselementer på uddannelsen

Hvordan har underviserne håndteret praksiselementerne (fx værksteds-, klinik- eller laboratorieundervisning) på uddannelsen?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: * "Underviserne har forsøgt at inddrage praksiselementerne, selvom undervisningen er foregået online". ** "Det har ikke været muligt at inddrage praksiselementerne i undervisningen, fordi den foregik online". *** "Undervisning med praksiselementer er gennemført med fysisk fremmøde (selvom der ellers er lukket for fysisk fremmøde)". Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020, og som har angivet, at deres uddannelse under normale omstændigheder indeholder praksiselementer. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 3.586.

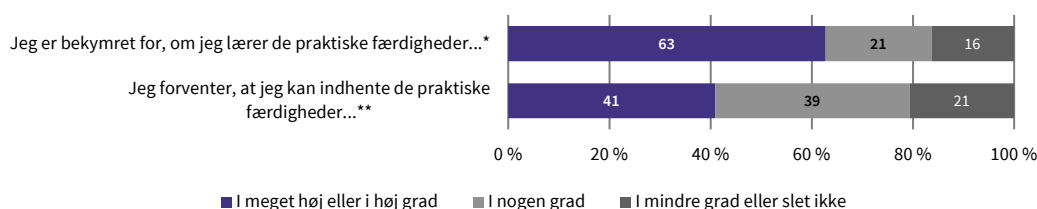
3.7 63 % er bekymrede for, om de lærer de praktiske færdigheder lige så godt ved onlineundervisning

Figur 3.7 viser, at 63 % blandt studerende på uddannelser med praksiselementer, som ikke er undervist med fysisk fremmøde, er bekymrede for, om de lærer de praktiske færdigheder lige så godt, når undervisningen er online. 41 % forventer, at de kan indhente praktiske færdigheder i løbet af uddannelsen, selvom undervisningen lige nu er online.

FIGUR 3.7

Fordeling af spørgsmål om praktiske færdigheder

I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten.

Note: * "Jeg er bekymret for, om jeg lærer de praktiske færdigheder lige så godt, når undervisningen er online"; ** "Jeg forventer, at jeg kan indhente de praktiske færdigheder i løbet af uddannelsen, selvom undervisningen lige nu er online". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020. Spørgsmålene er stillet til studerende, som har angivet, at deres uddannelse under normale omstændigheder indeholder praksiselementer, og at de ikke har haft mulighed for at gennemføre disse fysisk. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N = 2.601.

4 Faglige aspekter af studielivet

I dette kapitel belyses faglige aspekter af de førsteårsstuderendes studieliv på de videregående uddannelser under hjemsendelsen i vinteren og foråret 2020/21. Resultaterne er baseret på spørgeskemadata indsamlet i marts 2021, som i dette kapitel sammenlignes med spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i hhv. marts 2020 og marts 2018. Formålet er at belyse udviklingen i faglige aspekter af førsteårsstuderendes studieliv under hjemsendelsen sammenlignet med førsteårsstuderende fra tidligere årgange.

Kapitlet stiller skarpt på de studerendes faglige engagement, studieintensitet, motivation, *self-efficacy* (dvs. tro på egne evner) ift. henholdsvis læring og eksamen⁵, følelsen af at høre til på studiet og frafaldsovervejelser.

Kapitlet viser følgende:

- Førsteårsstuderende er i marts 2021 markant mindre motiverede for at studere end førsteårsstuderende var i marts 2018.
- Førsteårsstuderende oplever i marts 2021 i mindre grad indre motivation, mens de omvendt i højere grad oplever ydre motivation.⁶
- På trods af det markante fald i den samlede motivation er der kun tale om et mindre fald i både de studerendes niveau af fagligt engagement og i den tid, de studerende bruger på at studere.
- Selvom der samlet set kun er sket et lille fald i de studerendes *self-efficacy* ift. læring, oplever betydeligt færre studerende, at de kan forstå de grundlæggende begreber.
- Der er sket et generelt fald i de studerendes *self-efficacy* ift. eksamen, dvs. i andelen, der hhv. tror, forventer og er sikre på, at de vil klare sig godt ift. karakterer, opgaver og eksamen.
- Der har været svage stigninger i andelen, der føler, at de ikke hører til, og andelen, der overvejer at stoppe på uddannelsen.

4.1 Motivationen for at studere er faldet markant

Figur 4.1 viser, at førsteårsstuderende i 2021 i langt mindre grad er motiverede for at studere sammenlignet med studerende i marts 2018. I 2018 svarede knapt otte ud af ti (77 %) af de studerende,

⁵ For uddybning af forståelsen af *self-efficacy*, se Duncan & McKeachie, (2005).

⁶ Indre motivation kaldes også intrinsisk motivation og dækker over de studerendes intrinsiske målorientering, hvilket defineres som deres fokus på læring og mestring. Ydre motivation kaldes også for ekstrinsisk motivation, og dækker over de studerendes ekstrinsiske målorientering, hvilket defineres som deres fokus på karakterer og anerkendelse fra andre. Se Duncan & McKeachie, (2005).

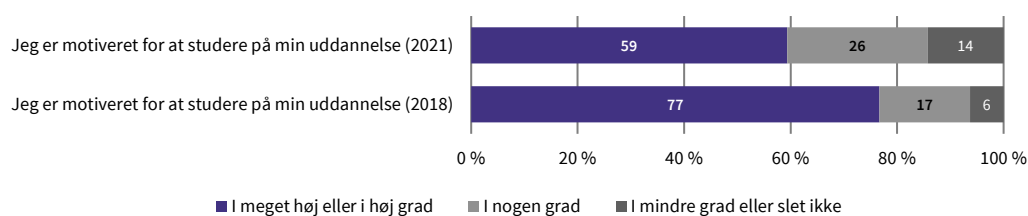
at de i meget høj eller i høj grad var motiverede for at studere på deres uddannelse. I marts 2021 er andelen faldet til seks ud af ti (59 %), svarende til, at andelen er faldet med 18 procentpoint. Samtidig er andelen, der svarer, at de i mindre grad eller slet ikke er motiverede for at studere på deres uddannelse mere end fordoblet fra 6 % i 2018 til 14 % i 2021.

Faldet i motivation er størst blandt studerende på universitetsuddannelser. Her er andelen, der i høj eller i meget høj grad svarer, at de er motiverede for at studere, faldet med 23 procentpoint, mod fald på 13 og 14 procentpoint på hhv. professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser. Det fremgår af figur 3.1-3.3 i bilagsrapporten *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021c).

FIGUR 4.1

Motivation for at studere i hhv. marts 2021 og marts 2018

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note: Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425.

4.2 Førsteårsstuderende oplever i mindre grad indre motivation og i højere grad ydre motivation i 2021

Som supplement til de studerendes samlede motivation for at studere sætter de to spørgsmål i figur 4.2 fokus på de studerendes motivationsformer, dvs. omfanget af hhv. indre og ydre motivation. Begreberne refererer til de studerendes målorientering, hvor indre motivation relaterer sig til de studerendes fokus på læring og mestring som centrale målsætninger, mens ydre motivation relaterer sig til de studerende fokus på karakterer og anderkendelse fra andre som centrale målsætninger.⁷ Resultaterne viser, at der er sket et fald i førsteårsstuderendes indre motivation. I marts 2018 angav 67 % af de førsteårsstuderende, at det mest tilfredsstillende for dem var at prøve at forstå indholdet så grundigt som muligt, hvilket var tilfældet for 63 % i marts 2021.

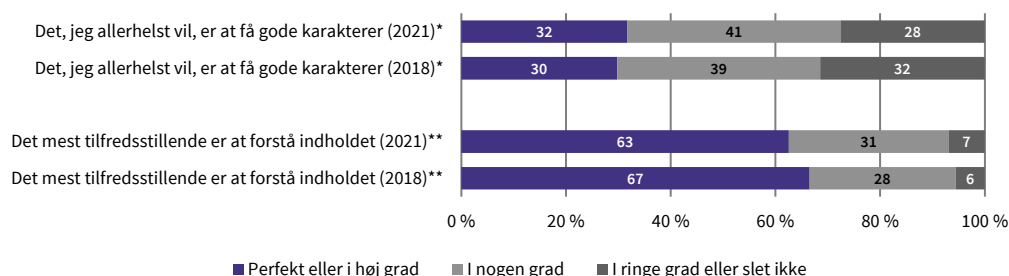
Samtidig er der sket en svag stigning i de studerendes ydre motivation. Figuren viser, at knap hver tredje førsteårsstuderende (32 %) i marts 2021 angiver, at det, de allerhelst vil, er at få gode karakterer, hvilket er 2 procentpoint flere end i 2018.

⁷ Vi anvender i denne undersøgelse enkeltspørgsmål til at måle disse aspekter, hvilket indebærer en større risiko for, at vi ikke måler helt præcist, ligesom der er større usikkerhed mht. målingsvaliditeten, sammenholdt med hvis vi anvendte skalaer. Spørgsmålene er oversat fra surveyinstrumentet *Motivated Strategies for Learning Questionnaire*. Se Duncan & McKeachie, (2005).

FIGUR 4.2

Studerendes motivationstyper i hhv. marts 2021 og marts 2018

Hvor godt beskriver de følgende udsagn dig som studerende?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

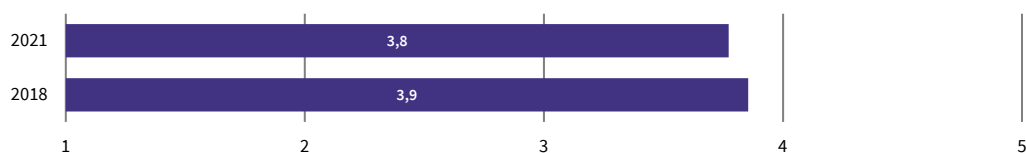
Note: * "Det, jeg allerhelst vil i mine nuværende fag, er at få gode karakterer (ydre motivation)"; ** "Det mest tilfredsstillende for mig i et fag er at prøve at forstå indholdet så grundigt som muligt (indre motivation)". Svarkategorierne "Perfekt" og "I høj grad" samt "I ringe grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er oversat fra spørgeskemaet Motivated Strategies for Learning Questionnaire. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9425.

4.3 Mindre fald i førsteårsstuderendes faglige engagement

Figur 4.3 viser, at de førsteårsstuderendes generelle faglige engagement under hjemsendelsen (marts 2021) er mindre sammenlignet med det faglige engagement for førsteårsstuderende i marts 2018. Der er dog kun tale om et mindre fald, hvor gennemsnittet på skalaen for fagligt engagement er faldet fra 3,9 i 2018 til 3,8 i 2021. Den anvendte skala er baseret på fire spørgsmål om hhv. interesse i fagligt indhold, tanker om uddannelsens anvendelighed, de studerendes fokus på at relatere faget til eksisterende viden og deres udholdenhed (se spørgsmål i figur 4.2 samt tekstboks om skala for fagligt engagement nedenfor).

FIGUR 4.3

Gennemsnit af studerendes faglige engagement i hhv. marts 2021 og marts 2018

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af fire spørgsmål om fagligt engagement (se figur 4.4). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.435. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

Figur 4.4 viser svarfordelingen for de fire spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 4.3. Figuren viser, at der ved alle fire spørgsmål er sket et fald fra 2018 til 2021 i andelen af førsteårsstuderende, som har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" til de fire spørgsmål. I marts 2018 var der i alt 81 %, som svarede, at de i meget høj grad eller høj grad var enige i, at de var meget interesserede i det faglige indhold af deres uddannelse. I marts 2021 angav 75 % af de førsteårsstuderende samme svar, dvs. 6 procentpoint færre end i 2018.

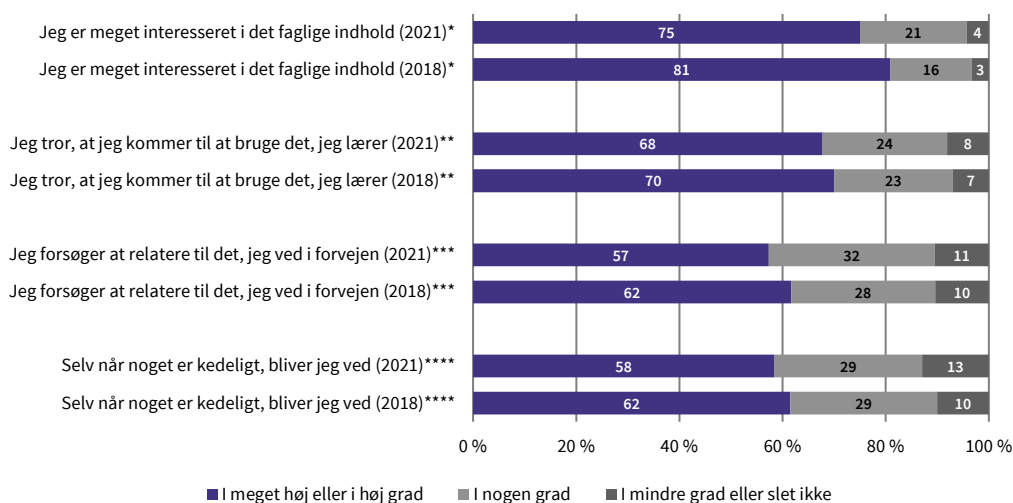
Figuren viser også, at andelen af studerende, der i meget høj grad eller i høj grad tror, at de kommer til at bruge det, de lærer på deres uddannelse, er faldet med to procentpoint. Tilsvarende viser figuren, at de førsteårsstuderende i 2021 i mindre grad forsøger at relatere nyt stof til det, de i forvejen ved om emnet, sammenlignet med førsteårsstuderende i marts 2018. Andelen, som svarer "i meget høj grad" eller "i høj grad" til dette spørgsmål, er faldet med 5 procentpoint.

62 % af de studerende angav i 2018, at de i meget høj eller i høj grad var enige i, at de blev ved med at arbejde, indtil de var færdige, selv når noget på uddannelsen var kedeligt. Denne andel er i marts 2021 faldet til 58 %, dvs. 4 procentpoint færre end i 2018.

FIGUR 4.4

Fordeling af spørgsmål om fagligt engagement i hhv. marts 2021 og marts 2018

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note: * "Jeg er meget interesseret i det faglige indhold af uddannelsen"; ** "Jeg tror, at jeg kommer til at bruge det, jeg lærer i mine nuværende fag, når jeg har færdiggjort min uddannelse"; *** "Når jeg læser til mine nuværende fag, forsøger jeg at relatere nyt stof til det, jeg i forvejen ved om emnet"; **** "Selv når noget på uddannelsen er kedeligt og ikke interesserer mig, bliver jeg ved med at arbejde, indtil jeg er færdig med det, jeg skal". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425.

Skala for fagligt engagement

Skalaen for fagligt engagement er beskrevet nærmere i rapporten *Fagligt engagement og social tilknytning - fra teoretiske begreber til empirisk måling* (EVA, 2020b). Skalaen består af fire spørgsmål inden for følgende aspekter 1) interesse, 2) brugbarhed, 3) elaborering og 4) indsatsregulering.

En studerende, som har svaret ”Slet ikke” til alle fire spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret ”I meget høj grad” til alle spørgsmål, har scoret værdien 5. EVA påviser i førnævnte rapport, at hvert aspekt kan siges at have en tilfredsstillende prædiktiv validitet, baseret på sammenhænge med studerendes frafaldsrisiko. Derudover er der påvist en stærk sammenhæng mellem de studerendes niveau af fagligt engagement og deres frafaldsrisiko i løbet af de første to år på uddannelsen, jf. rapporten *Et nyt perspektiv på faglige og sociale aspekter af studielivet* (EVA, 2020a).

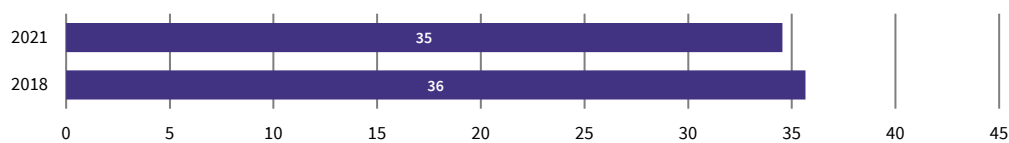
4.4 Studieintensiteten er stort set uændret

Figur 4.5 viser, at studieintensiteten, forstået som de studerendes tidsforbrug, for de førsteårsstuderende i marts 2021 stort set er uændret sammenlignet med marts 2018. Studieintensitet er i undersøgelsen defineret som det samlede antal timer, den studerende angiver at have brugt på aktiviteter relateret til uddannelsen, herunder tid brugt på undervisning, forberedelse og andre uddannelsesrelaterede aktiviteter. Opgørelsen viser, at de førsteårsstuderende i 2021 i gennemsnit bruger 35 timer på de tre aktiviteter. Dette er i gennemsnit 20 minutter mindre end de studerende brugte i marts 2018.

FIGUR 4.5

Studieintensitet i hhv. marts 2021 og marts 2018

Hvor mange timer har du cirka brugt på følgende aktiviteter i løbet af en gennemsnitlig uge (syv dage), siden du startede på uddannelsen?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

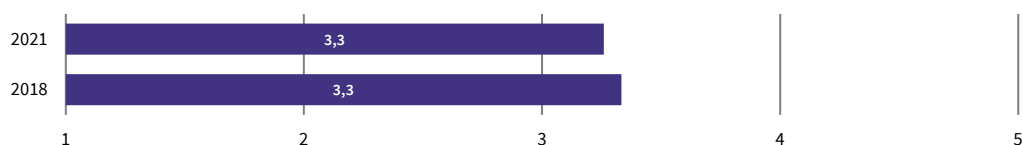
Note: Spørgsmål: ”Hvor mange timer har du cirka brugt på følgende aktiviteter i løbet af en gennemsnitlig uge (syv dage), siden du startede på uddannelsen?” Svarkategorier: 1) Uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager (forelæsnings, holdundervisning, vejledning, øvelsestimer mv.); 2) Forberedelse (studere, læse, skrive, lave hjemmeopgaver, læsegrupper, analysere data, øve eller andre faglige aktiviteter); 3) Aktiviteter i forbindelse med uddannelsen, der ikke er direkte relateret til et fag (fx faglige, sociale og/eller politiske studenterorganisationer mv.); 4) Praktik i forbindelse med uddannelsen; 5) Studierelevant erhvervsarbejde; 6) Erhvervsarbejde, der ikke er studierelevant; 7) Frivilligt arbejde. Kategorierne 1-3 indgår i målet for de studerendes studieintensitet. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.325. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

4.5 Færre studerende oplever, at de kan forstå de grundlæggende begreber

Figur 4.6 viser, at førsteårsstuderendes *self-efficacy* ift. læring er faldet en smule sammenlignet med førsteårsstuderende i 2018. Figuren viser, at gennemsnittet på skalaen for *self-efficacy* ift. læring er faldet fra 2018 til 2021, men i begge år afrundes scoren til 3,3. Forskellen mellem de to år er dog signifikant, hvilket taler for, at der er tale om et reelt fald, om end det ikke er stort. Den anvendte skala er baseret på de fire spørgsmål om forståelse og mestring af hhv. svær litteratur, grundlæggende begreber, komplekse emner og færdigheder, som fremgår af figur 4.7.

FIGUR 4.6

Gennemsnit af studerendes *self-efficacy* ift. læring i hhv. marts 2021 og marts 2018

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af fire spørgsmål om *self-efficacy* ift. læring (se figur 4.7). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

Figur 4.7 viser svarfordelingen for de fire spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 4.6. Det beskedne fald i det samlede niveau af *self-efficacy* ift. læring dækker over forskellige tendenser, når vi kigger på de specifikke spørgsmål. Figuren viser, at andelen af studerende, der føler sig sikre på, at de kan forstå det sværeste litteratur, er uændret. Både i 2018 og 2021 lå andelen på 25 %.

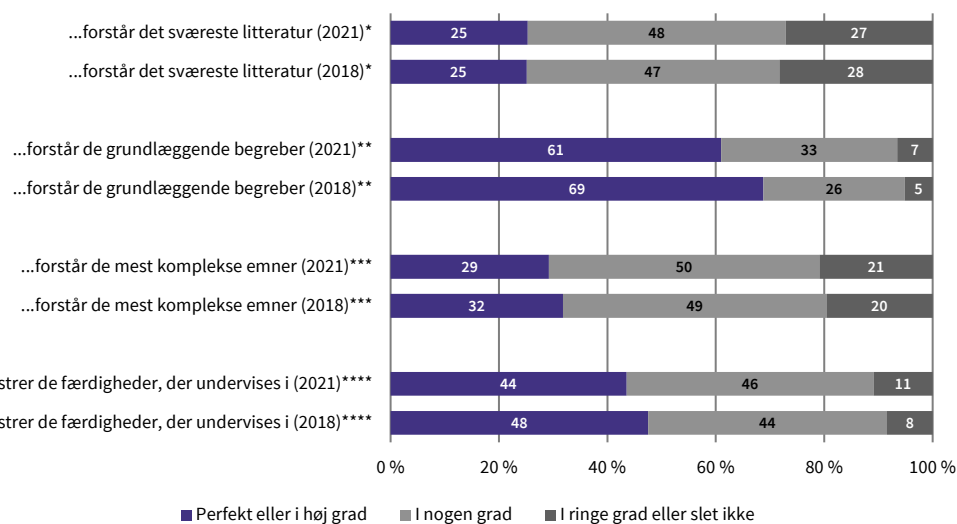
Størst forskel er der i andelen af førsteårsstuderende, der føler sig sikre på, at de kan forstå de grundlæggende begreber. I marts 2018 lå denne andel på 69 % af de studerende, mens den i marts 2021 er faldet til 61 %, dvs. et fald på 8 procentpoint. Selvom andelen er faldet, er det altså fortsat næsten to ud af tre studerende, der føler sig sikre på at kunne forstå de grundlæggende begreber.

Derudover viser figuren, at 29 % af de studerende føler sig sikre på, at de kan forstå de mest komplekse emner. I 2018 lå denne andel på 32 %. Andelen af studerende, der føler sig sikre på, at de kan mestre de færdigheder, der undervises i, er ligeledes faldet siden 2018. I marts 2021 er andelen faldet til 44 % fra 48 % i 2018.

FIGUR 4.7

Fordeling af spørgsmål om *self-efficacy* ift. læring i hhv. marts 2021 og marts 2018

Hvor godt beskriver de følgende udsagn dig som studerende?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

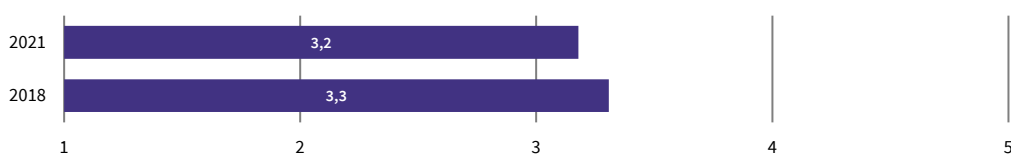
Note: * "Jeg er sikker på, at jeg kan forstå det sværeste litteratur i de nuværende fag på min uddannelse"; ** "Jeg er sikker på, at jeg kan forstå de grundlæggende begreber, der undervises i i de nuværende fag på min uddannelse"; *** "Jeg er sikker på, at jeg kan forstå de mest komplekse emner, jeg bliver præsenteret for i de nuværende fag på min uddannelse"; **** "Jeg er sikker på, at jeg kan mestre de færdigheder, der undervises i i de nuværende fag på min uddannelse". Svarkategorierne "Perfekt" og "I høj grad" samt "I ringe grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425.

4.6 Førsteårsstuderendes *self-efficacy* ift. eksamen er faldet

Figur 4.8 viser, at førsteårsstuderende har mindre *self-efficacy* ift. eksamen i marts 2021 sammenlignet med førsteårsstuderende i marts 2018. Det fremgår af figuren, at gennemsnittet på skalaen er faldet fra 3,3 i 2018 til 3,2 i 2021. Den anvendte skala er baseret på de fire spørgsmål om, hvorvidt de studerende hhv. tror, forventer og er sikre på, at de vil klare sig godt ift. karakterer, opgaver og eksamen, som fremgår af figur 4.9 (se også tekstboks om skalaerne om studerendes *self-efficacy*).

FIGUR 4.8

Gennemsnit af studerendes *self-efficacy* ift. eksamen i hhv. marts 2021 og marts 2018

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af fire spørgsmål om *self-efficacy* ift. eksamen (se figur 4.9). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

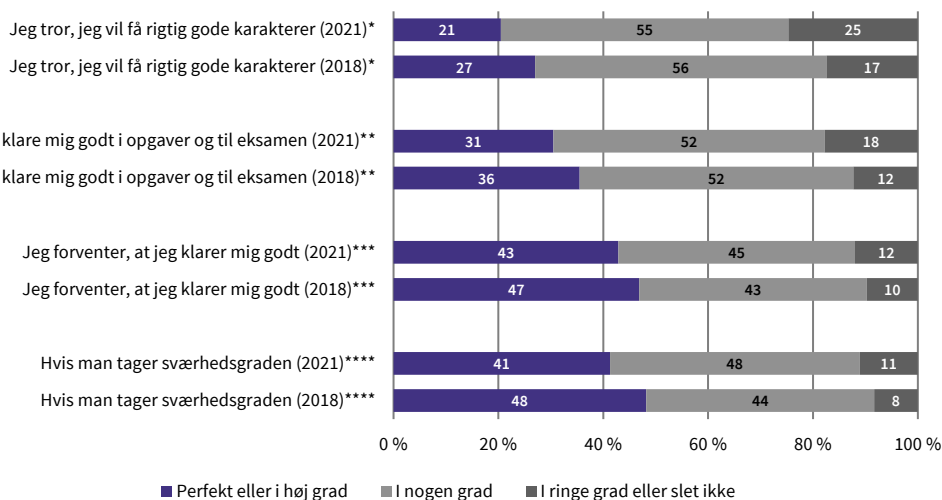
Figur 4.9 viser svarfordelingen for de fire spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 4.8. Figuren viser, at der ved alle fire spørgsmål er et fald i andelen af førsteårsstuderende, som har svaret perfekt eller i høj grad til de fire spørgsmål. I marts 2018 svarede i alt 27 % af de studerende, at de forventede at få gode karakterer. I 2021 er denne andel faldet til 21 %, dvs., at andelen er faldet med 6 procentpoint.

Derudover viser figuren, at andelen af studerende, der forventer at klare sig godt i opgaver og til eksamen, er faldet med 5 procentpoint. I spørgsmålet, hvor de studerende bliver bedt om at tage sværhedsgraden af fagene, underviserne og egne evner i betragtning, har der været et lidt større fald i andelen, der forventer at klare sig godt fra 48 % i 2018 til 41 % i 2021.

FIGUR 4.9

Fordeling af spørgsmål om *self-efficacy* ift. eksamen i hhv. marts 2021 og marts 2018

Hvor godt beskriver de følgende udsagn dig som studerende?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

Note:* "Jeg tror, jeg vil få rigtig gode karakterer i mine nuværende fag"; ** "Jeg er sikker på, at jeg vil klare mig godt i opgaver og til eksamen i de nuværende fag på min uddannelse"; *** "Jeg forventer, at jeg klarer mig godt i de nuværende fag på min uddannelse"; **** "Hvis man tager sværhedsgraden af mine nuværende fag, underviserne og mine egne evner i betragtning, tror jeg, at jeg vil klare mig godt i disse fag". Svarkategorierne "Perfekt" og "I høj grad" samt "I ringe grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.425.

Skalaer om studerendes *self-efficacy*

Tidligere valideringsstudier har fundet, at skalaerne for *self-efficacy* ift. henholdsvis læring og eksamen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaerne kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes niveau af *self-efficacy* (Nielsen et al., 2017). En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle fire spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "Perfekt" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5.

4.7 Svage stigninger i andel, der føler, at de ikke hører til, og andel, der overvejer at stoppe

Figur 4.10 viser svarfordelingen for spørgsmål om hhv. følelsen af at høre til og frafaldsovervejelser i hhv. marts 2021 og marts 2020. For begge spørgsmål er der sket en stigning blandt de førsteårsstuderende. I marts 2020 følte 12 % af de studerende i meget høj eller i høj grad, at de indimellem ikke hørte til på studiet. I marts 2021 er andelen steget til 14 %. Der er dermed sket en stigning på 2 procentpoint.

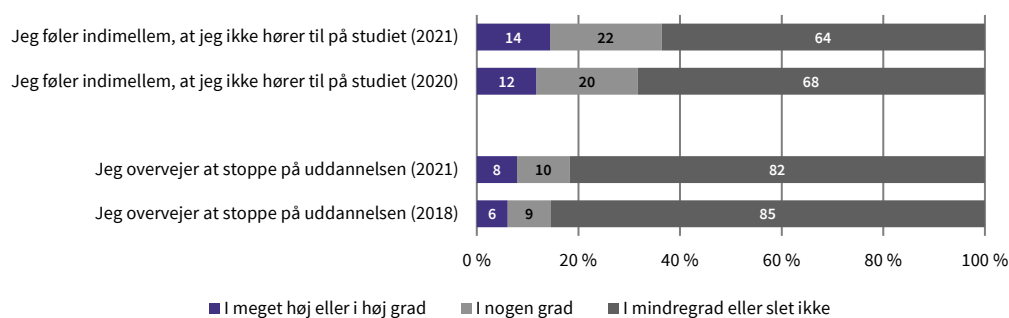
Andelen, som i meget høj grad eller i høj grad føler, at de indimellem ikke hører til på uddannelsen, er dog steget mere blandt studerende på universitetsuddannelser (5 procentpoint) end de tilsvarende stigninger i andelen blandt studerende på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser, som i begge tilfælde er steget med 1 procentpoint. Det fremgår figur 3.37-3.39 i baggrundsrapporten *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021c).

Det fremgår af figuren, at andelen af studerende, der overvejer at stoppe på uddannelsen, ligeledes er steget. I 2021 har 8 % af de førsteårsstuderende angivet, at de i meget høj grad eller i høj grad er enige i spørgsmålet om, at de overvejer at stoppe på uddannelsen. I marts 2020 var den tilsvarende andel 6 %, dvs., at andelen er steget med 2 procentpoint.

FIGUR 4.10

Følelse af at høre til og frafaldsovervejelser i hhv. marts 2021 og marts 2020 og marts 2018

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten, 2019-kohorten og 2017-kohorten.
Note: Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021, marts 2020 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020, 2019 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020, 2019 og 2018. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143. N (2018) = 5.425.

5 Det sociale læringsmiljø

Dette kapitel belyser det sociale læringsmiljø på videregående uddannelser under hjemsendelsen i vinteren/foråret 2020/21. Resultaterne er baseret på spørgeskemadata indsamlet i marts 2021, som i dette kapitel sammenlignes med spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i marts 2020. Formålet er at belyse udviklingen i det sociale læringsmiljø under hjemsendelsen sammenlignet med sidste år.

Kapitlet belyser udviklingen i det sociale læringsmiljø ved at undersøge studerendes oplevelse af social tilknytning og samarbejde på uddannelsen, deres oplevelse af tilhørsforhold til deres medstuderende i forskellige konstellationer (studiegruppe, hold, årgang og hele uddannelsen), niveauet af samarbejde i studiegrupper samt de studerendes oplevelse af underviserens tilgængelighed og imødekommenhed.

Kapitlet viser følgende:

- Det sociale læringsmiljø er generelt forringet på alle parametre i marts 2021 sammenlignet med marts 2020.
- Førsteårsstuderendes sociale tilknytning til andre studerende er markant lavere i marts 2021, end den var blandt førsteårsstuderende i marts 2020. For eksempel angiver kun 33 %, at de i meget høj grad eller høj grad kender de andre studerende på holdet mod 61 % i marts 2020.
- Førsteårsstuderende oplever mindre samarbejde på uddannelsen i marts 2021, end de førsteårsstuderende gjorde i marts 2020.
- De førsteårsstuderende i foråret 2021 har mindre tilhørsforhold til medstuderende på hold, uddannelse og årgang end de førsteårsstuderende sidste år, men næsten samme niveau af tilhørsforhold til deres studiegruppe.
- For de ca. 90 % af førsteårsstuderende, som har en studiegruppe, ses et lille fald i oplevelsen af tilhørsforhold til studiegruppen og i graden af samarbejde sammenlignet med førsteårsstuderende i foråret 2020.
- De førsteårsstuderende oplever underviserne som næsten ligeså tilgængelige og engagerede i marts 2021, som førsteårsstuderende gjorde i marts 2020.

5.1 Social tilknytning er faldet markant

Figur 5.1 viser, at førsteårsstuderende i gennemsnit oplever lavere social tilknytning i marts 2021 sammenlignet med tidligere. Det fremgår af figuren, at gennemsnittet på skalaen er faldet fra 3,5 i marts 2020 til 2,8 i marts 2021. Den anvendte skala er baseret på fire spørgsmål om, hvorvidt de studerende hhv. oplever at være et kendt ansigt i det sociale fællesskab på uddannelsen, om de

aktivt forsøger at få andre med i fællesskabet, og om de oplever at have nogen at lave aktiviteter med uden for studietiden.

FIGUR 5.1

Gennemsnit af studerendes oplevelser af social tilknytning for hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af fire spørgsmål (se figur 5.2). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2021. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

Figur 5.2 viser svarfordelingen til de spørgsmål, som indgår i skalaen for social tilknytning i figur 5.1. Figuren viser, at der ved alle fire spørgsmål er sket et fald fra 2020 til 2021 i andelen af førsteårsstuderende, som har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" til de fire spørgsmål.

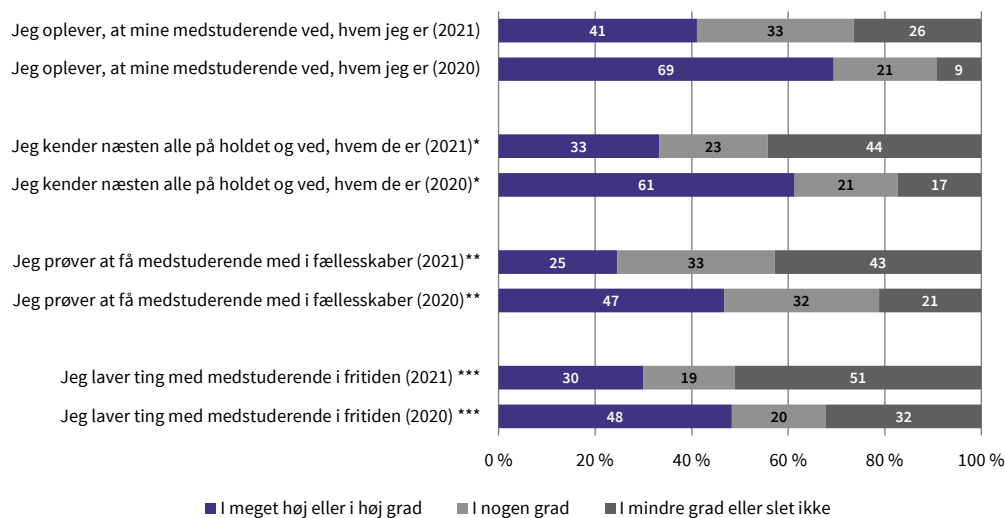
I marts 2020 svarede godt to tredjedele (69 %), at de i meget høj grad eller høj grad oplevede, at deres medstuderende vidste, hvem de var. I marts 2021 var tallet mindre end hver anden, nemlig 41 % af de førsteårsstuderende. I marts 2020 angav knap to tredjedele (61 %) af de førsteårsstuderende, at de i meget høj grad eller høj grad kendte de andre studerende på holdet mod en tredjedel (33 %) i marts 2021.

Knap halvdelen af de førsteårsstuderende (47 %) angav i marts 2020, at de i høj grad eller meget høj grad prøver at få alle medstuderende med i fællesskaber på studiet. I marts 2021 angav en fjerdedel (25 %) samme svar. Knap halvdelen (48 %) svarede i marts 2020, at de i meget høj grad eller høj grad var enige i spørgsmålet "Jeg har en eller flere studiekammerater, som jeg ses med i fritiden og laver ting med, som ikke relaterer sig til studiet". I marts 2021 var denne halvdel faldet med 18 procentpoint til under en tredjedel (30 %).

FIGUR 5.2

Fordeling af spørgsmål om social tilknytning i hhv. marts 2021 og marts 2020.

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * "Når jeg går til undervisning, kender jeg så godt som alle på holdet og ved, hvem de er"; ** "Jeg prøver at få alle mine medstuderende med i fællesskaber på studiet"; *** "Jeg har en eller flere studiekammerater, som jeg ses med i fritiden og laver ting med, som ikke relaterer sig til studiet". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143.

Skala om social tilknytning

Den teoretiske baggrund for skalaen er beskrevet nærmere i rapporten *Fagligt engagement og social tilknytning - fra teoretiske begreber til empirisk måling* (EVA, 2020b). En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle fire spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "I meget høj grad" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5.

I rapporten *Et nyt perspektiv på faglige og sociale aspekter af studielivet* er der påvist en stærk sammenhæng mellem de studerendes niveau af social tilknytning og deres frafaldsrisiko i løbet af de første to år på uddannelsen (EVA, 2020a).

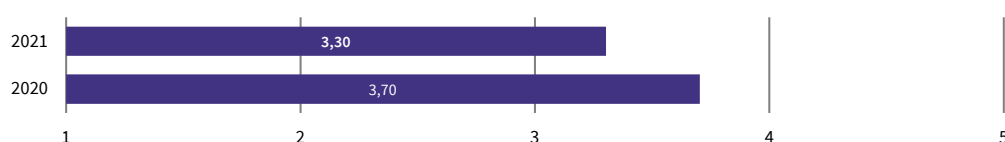
Den anvendte skala her er revideret sammenlignet med den, der er anvendt i de tidligere rapporter. EVA har gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som viser, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaen kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes niveau af social tilknytning. Valideringsanalyserne er dokumenteret i rapporten *Dokumentationsrapport: Skalaer om læringsmiljø på de videregående uddannelser* (EVA, 2021e).

5.2 Studerende oplever mindre samarbejde på deres uddannelse

Figur 5.3. viser, at studerende i gennemsnit oplever mindre samarbejde på deres uddannelse. Det fremgår af figuren, at gennemsnittet på skalaen er faldet fra 3,7 i marts 2020 til 3,3 i marts 2021. Den anvendte skala er baseret på de tre spørgsmål, der hhv. omhandler, hvorvidt de studerende spørger andre studerende om hjælp, om stemningen på uddannelsen er præget af samarbejde, samt om de studerende diskuterer fagligt indhold med andre studerende.

FIGUR 5.3

Gennemsnit af studerendes oplevelse af samarbejde i hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af tre spørgsmål om samarbejde (se figur 5.4). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2020 og marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2019 og 2020. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2019 og 2020. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

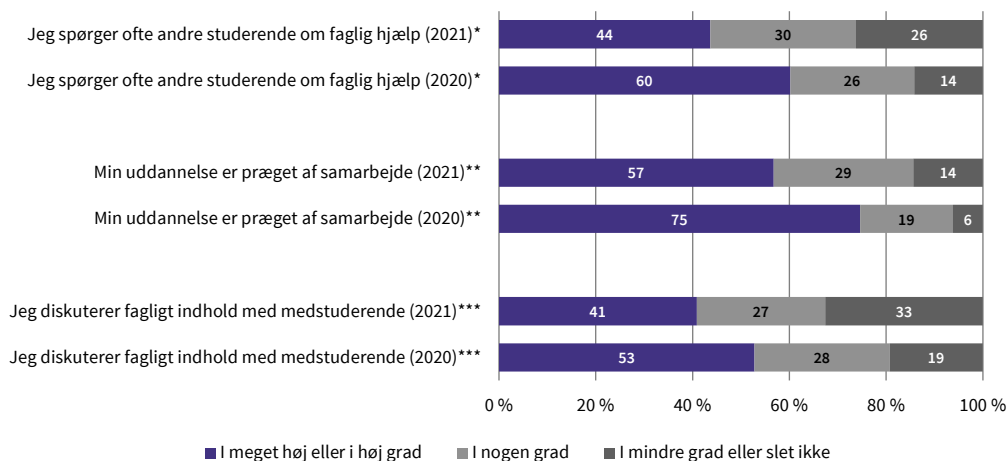
Figur 5.4 viser svarfordelingen til de spørgsmål, som ligger bag figur 5.3. For alle tre spørgsmål er andelen af studerende, der svarer "i meget høj grad" eller "i høj grad", faldet.

I marts 2020 angav næsten hver tredje (60 %) af førsteårsstuderende, at de i meget høj grad eller i høj grad spørger andre studerende om hjælp, hvis de er usikre på noget. I marts 2021 var andelen 44 %, dvs. 16 procentpoint mindre. Tre fjerdedele af førsteårsstuderende (75 %) oplevede i marts 2020 i meget høj grad eller i høj grad, at stemningen på uddannelsen er præget af samarbejde, mod 57 % i marts 2021. Dette er et fald på 18 procentpoint. I marts 2020 angav over halvdelen (57 %), at de flere gange om ugen diskuterer fagligt indhold med medstuderende, hvor andelen i marts 2021 er 41 %, altså et fald på 16 procentpoint.

FIGUR 5.4

Fordeling af spørgsmål om samarbejde i hhv. marts 2021 og marts 2020.

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * "Jeg spørger ofte andre studerende om hjælp, hvis jeg er usikker på noget fagligt"; ** "Jeg oplever, at stemningen på min uddannelse er præget af samarbejde"; *** "Jeg diskuterer flere gange om ugen fagligt indhold fra studiet med en eller flere af mine medstuderende". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2020 og marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2019 og 2020. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2019 og 2020. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143.

Skala om samarbejde

EVA har gennemført valideringsanalyser af skalaen, som viser, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaen kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes niveau af samarbejde. Valideringsanalyserne er dokumenteret i rapporten *Dokumentationsrapport: Skalaer om læringsmiljø på de videregående uddannelser* (EVA, 2021e).

En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle tre spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "I meget høj grad" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5.

5.3 Mange studerende holder fast i studiegruppen, men har mistet forholdet til andre på uddannelsen

Figuren 5.5 viser fordelinger af spørgsmål angående de studerendes grad af oplevet tilhørsforhold til medstuderende på hhv. hele uddannelsen, årgangen, holdet og ens studiegruppe i hhv. marts 2021 og marts 2020. For alle fire spørgsmål er der sket et fald i andelen af studerende, der svarer, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever et tilhørsforhold.

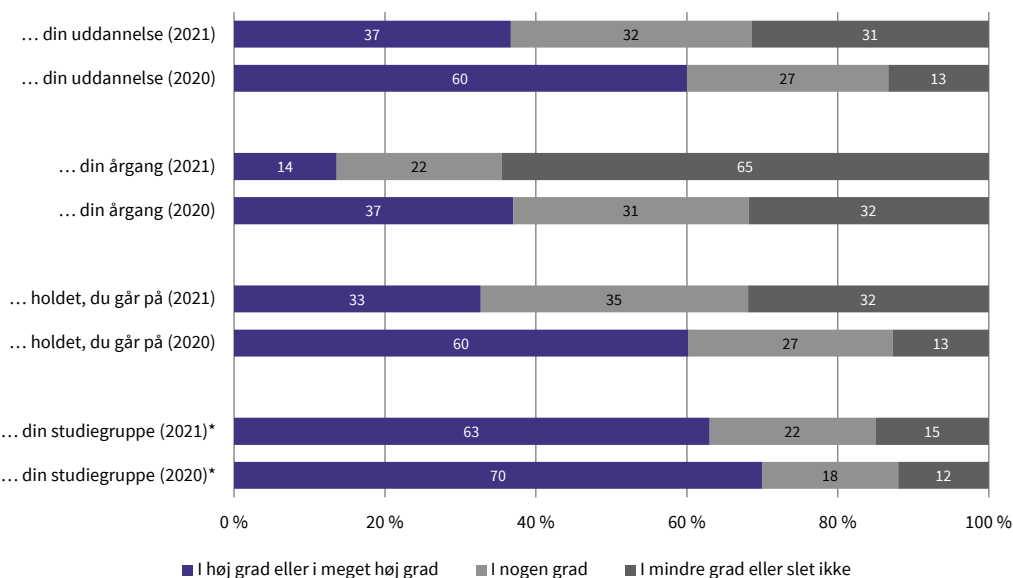
Ændringen er mest markant for de studerendes tilhørsforhold til deres hold, hvor der er sket et fald på 27 procentpoint – fra 60 % til 33 % – i andelen, der angiver, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever et tilhørsforhold. Oplevelsen af tilhørsforhold til hele uddannelsen er faldet med 23 procentpoint, fra 60 % til 37 %, der i meget høj grad eller i høj grad oplever et tilhørsforhold. Andelen af studerende, der i meget høj grad eller i høj grad oplever tilhørsforhold til årgangen, er også faldet med 23 procentpoint, nemlig fra 37 % i marts 2020 til 14 % i marts 2021.

Studiegruppen er den gruppe af medstuderende, som den højeste andel af studerende i meget høj grad eller i høj grad oplever tilhørsforhold til. Det gælder både i marts 2020, hvor andelen var på 74 %, og i marts 2021, hvor andelen var på 67 %. Her finder vi også det mindste fald i andelen, nemlig et fald på 7 procentpoint.

FIGUR 5.5

Oplevet tilhørsforhold på uddannelsen i hhv. marts 2021 og marts 2020.

I hvor høj grad oplever du et tilhørsforhold til ...

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * Svarfordelingen er kun vist for de studerende, som har angivet, at de på svartidspunktet er med i en studiegruppe. Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen.

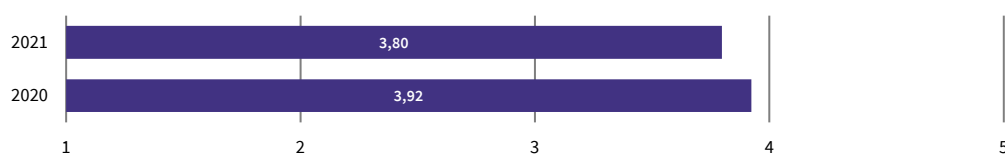
Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 8.312. N (2020) = 10.005.

5.4 Lille fald i samarbejde i studiegrupper

Figur 5.6 viser, at de førsteårsstuderende i gennemsnit oplever en ringere grad af samarbejde i studiegrupperne i marts 2021, hvor gennemsnitsscoren på skalaen var 3,8, sammenlignet med marts 2020, hvor den gennemsnitlige score var 3,92. Den anvendte skala er baseret på tre spørgsmål om, hvorvidt de studerende hjælper hinanden, hvis de har faglige hhv. personlige problemer, og hvorvidt de taler sammen om ting, der er svære på uddannelsen.

FIGUR 5.6

Gennemsnit af studerendes gruppesamarbejde i hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af tre spørgsmål om gruppesamarbejde (se figur 5.7). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 7.488. N (2020) = 9.491. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

Figur 5.7 viser sammenligninger af fordelinger for 2021 og 2020 på de tre spørgsmål, der ligger bag skalaen for gruppesamarbejde.

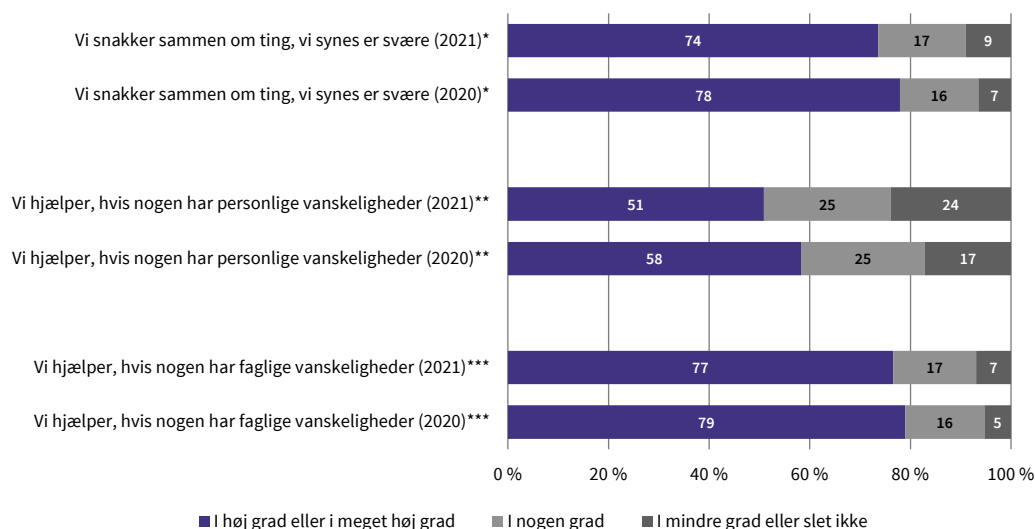
For alle tre spørgsmål er andelen af studerende, der svarer "i meget høj grad" eller "i høj grad", faldet. Således er andelen af studerende, der svarer, at de i meget høj grad eller i høj grad snakker om ting ved uddannelsen, som de synes er svære, faldet fra 78 % i 2020 til 74 % i 2021. Andelen, der angiver, at de i meget høj grad eller i høj grad hjælper hinanden, hvis nogen har faglige vanskeligheder, er faldet fra 79 % i 2020 til 77 % i 2021. Endelig er andelen, der angiver, at de i meget høj grad eller i høj grad hjælper hinanden, hvis nogen i gruppen har personlige vanskeligheder, faldet fra 58 % i 2020 til 51 % i 2021.

De studerende oplever således et fald i graden af gruppesamarbejde på både det faglige og det personlige plan, men faldet er betragteligt mindre end det fald, der opleves i den generelle sociale tilknytning og det generelle samarbejde på uddannelsen.

FIGUR 5.7

Fordeling af spørgsmål om gruppesarbejde i hhv. marts 2021 og marts 2020

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * "Vi snakker sammen om ting ved uddannelsen, vi synes er svære"; ** "Vi hjælper hinanden, hvis nogen i gruppen har personlige vanskeligheder"; *** "Vi hjælper hinanden, hvis nogen i gruppen har faglige vanskeligheder". Svar-kategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019, og som på svartidspunktet var med i en studiegruppe. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 7.480. N (2020) = 9.802.

Skala om gruppesarbejde

EVA har gennemført valideringsanalyser af skalaen, som viser, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaen kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes niveau af gruppesarbejde. Valideringsanalyserne er dokumenteret i rapporten *Dokumentationsrapport: Skalaer om læringsmiljø på de videregående uddannelser* (EVA 2021e).

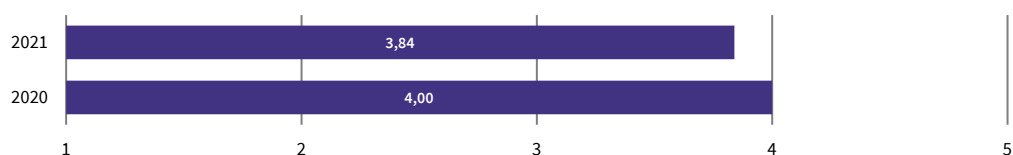
En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle tre spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "I meget høj grad" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5.

5.5 Lille fald i studerendes oplevelse af underviseres imødekommenhed og tilgængelighed

Figur 5.8 viser, at de førsteårsstuderende gennemsnitligt oplever et lavere niveau af imødekommenhed og tilgængelighed fra deres undervisere i marts 2021 sammenlignet med marts 2020. Den gennemsnitlige score på skalaen er faldet fra 4,0 i marts 2020 til 3,84 i marts 2021. Den anvendte skala er baseret på fem spørgsmål om, hvorvidt de studerende oplever, at underviserne er imødekomende, venlige og interesserede, om underviserne er tilgængelige for dialog, og om underviserne svarer på skriftlige henvendelser (se boks herunder).

FIGUR 5.8

Gennemsnit af studerendes oplevelser af underviseres imødekommenhed og tilgængelighed i hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af fem spørgsmål om underviserne (se figur 5.9). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2020 og marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2019 og 2020. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2019 og 2020. N (2021) = 8.410. N (2020) = 11.143. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

Figur 5.9 viser sammenligninger af fordelinger for 2021 og 2020 på de fem spørgsmål, der vedrører de studerendes oplevelser med underviserne i deres fag. For alle fem spørgsmål er andelen af studerende, der svarer "I meget høj grad" eller "I høj grad" faldet med mellem 4 og 11 procentpoint.

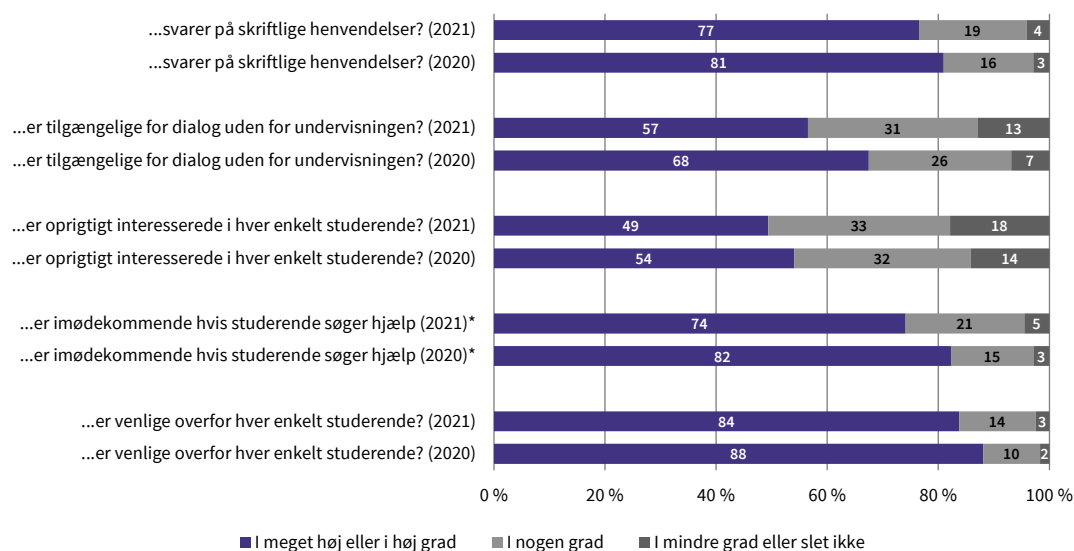
Ændringen er mindst for andelen af studerende, der i meget høj grad eller i høj grad oplever, at underviserne svarer på skriftlige henvendelser (faldet fra 81 % i 2020 til 77 % i 2021), og at underviserne er venlige (faldet fra 88 % i 2020 til 84 % i 2021). Begge disse andele er således faldet med 4 procentpoint.

Modsat er ændringen størst for andelen af studerende, der i meget høj grad eller i høj grad oplever, at underviserne er tilgængelige for dialog, der er faldet med 11 procentpoint fra 68 % i 2020 til 57 % i 2021. Andelen, der angiver, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever, at underviserne er imødekomende over for studerende, der søger hjælp eller råd, er faldet med 8 procentpoint, fra 82 % i 2020 til 74 % i 2021.

FIGUR 5.9

Fordeling af spørgsmål om undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed

I hvilken grad oplever du, at underviserne i dine fag...

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * "...er imødekommende over for studerende, der søger hjælp eller råd både i og uden for undervisningen?" (2020). Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen.

Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2020 og marts 2021, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2019 og 2020. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2019 og 2020. N (20201) = 8.410. N (201920) = 11.143.

Skala for underviseres imødekommenhed og tilgængelighed

Skalaen for undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed er undersøgt og valideret i EVA's rapport *Måling af undervisningskvalitet på de videregående uddannelser* (EVA, 2021a). Resultaterne viser, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaen kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes oplevelse af undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed.

En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle fem spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "I meget høj grad" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5.

6 Trivsel

I dette kapitel belyses førsteårsstuderendes trivsel på videregående uddannelser under hjemsendelsen i vinteren/foråret 2020/21. Resultaterne er baseret på spørgeskemadata indsamlet i marts 2021, som i dette kapitel sammenlignes med spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i hhv. marts 2021 og marts 2018, og i ét tilfælde med spørgeskemadata fra oktober 2020. Formålet er at belyse udviklingen i førstestuderendes trivsel under hjemsendelsen sammenlignet med førsteårsstuderende fra tidligere årgange.

Kapitlet stiller skarpt på studerendes ensomhed, deres oplevelse af stress samt positive og negative studierelaterede følelser.

Kapitlet viser følgende:

- Siden efteråret 2020 har der været en markant stigning i de studerendes oplevelse af ensomhed på studiet.
- 31 % af de førsteårsstuderende kan betegnes som ensomme.
- Studerende på første år er stort set lige så stressede i år sammenlignet med tidligere år.
- Førsteårsstuderende har i mindre grad positive studierelaterede følelser sammenlignet med tidligere årgange, det vil sige, at de i mindre grad føler glæde, stolthed og håb.
- Førsteårsstuderende har i højere grad negative studierelaterede sammenlignet med tidligere årgange, det vil sige, at de i højere grad føler vrede, angst og skam.

6.1 Ensomheden blandt studerende er steget markant siden oktober

Figur 6.1 viser, at den samlede gruppe af studerende er blevet markant mere ensomme fra oktober sidste år til marts i år. 27 % af de studerende erklærede sig i marts i høj eller meget høj grad enige i, at de ofte føler sig ensomme på studiet. I oktober var den tilsvarende andel på kun 8 % af de studerende. Det svarer til en stigning på 19 procentpoint, og andelen, som ofte føler sig ensomme, er altså mere end tredoblet fra oktober 2020 til marts 2021.

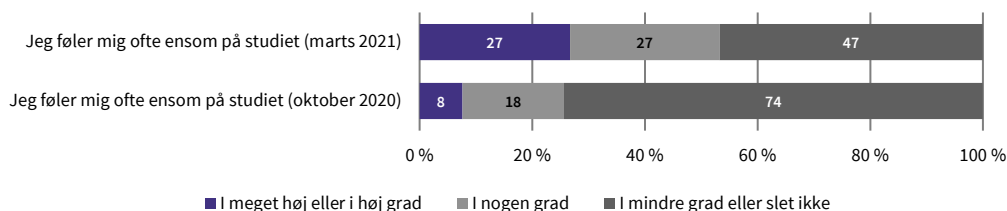
Stigningen i ensomhed er særlig udtalt blandt studerende på universitetsuddannelser, hvor 32 % i marts 2021 angav, at de i meget høj grad eller i høj grad føler sig ensomme på studiet. Blandt studerende på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser var de tilsvarende andele på hhv. 23 % og 21 %. Det fremgår figurer i baggrundsrapporten *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen* (EVA, 2021c).

Derudover viser figuren, at langt færre studerende ikke eller næsten ikke oplever ensomhed på studiet. Andelen, som ikke eller kun i mindre grad oplevede ensomhed, lå i marts på knap hver anden (47 %), hvilket er et markant fald fra ca. tre ud af fire studerende (74 %) i oktober.

FIGUR 6.1

Ensomhed på studiet i hhv. marts 2021 og oktober 2020

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten fra marts 2021 og oktober 2020.
Note: Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålne er stillet til aktive studerende i hhv. marts 2021 og oktober 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i sommeren 2020. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020. N (2021, marts) = 8.416. N (2020, oktober) = 10.669.

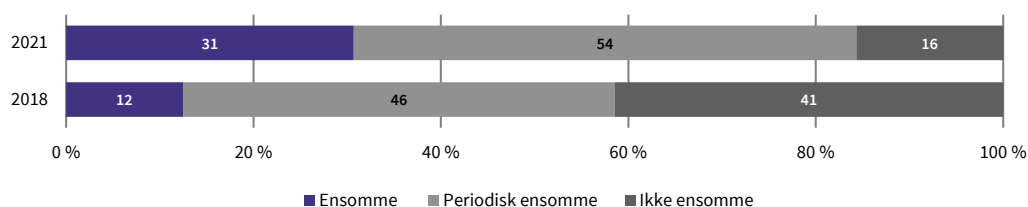
6.2 31 % af førsteårsstuderende er ensomme

Figur 6.2 viser, at førsteårsstuderendes generelle ensomhed under hjemsendelsen (marts 2021) også er markant højere sammenlignet med ensomheden blandt førsteårsstuderende i marts 2018. Figuren er baseret på tre spørgsmål om studerendes oplevelse af ensomhed, som tilsammen danner et mål for ensomhed. De tre spørgsmål fremgår af figur 6.3. Se også tekstboksen om skalaen for ensomhed nedenfor.

Figuren viser, at 31 % af de førsteårsstuderende i marts 2021 kan kategoriseres som ensomme. I marts 2018 var den tilsvarende andel blot 12 %. Der er således tale om en forskel i andelen af ensomme på 19 procentpoint. Derudover viser figuren, at andelen af studerende, som er periodisk ensomme, er steget fra 46 % i marts 2018 til 54 % i marts 2021. Dermed er det i 2021 blot 16 %, som kan kategoriseres som *ikke ensomme*, mens denne andel i 2018 lå på 41 %.

FIGUR 6.2

Generel ensomhed i hhv. marts 2021 og marts 2018

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.

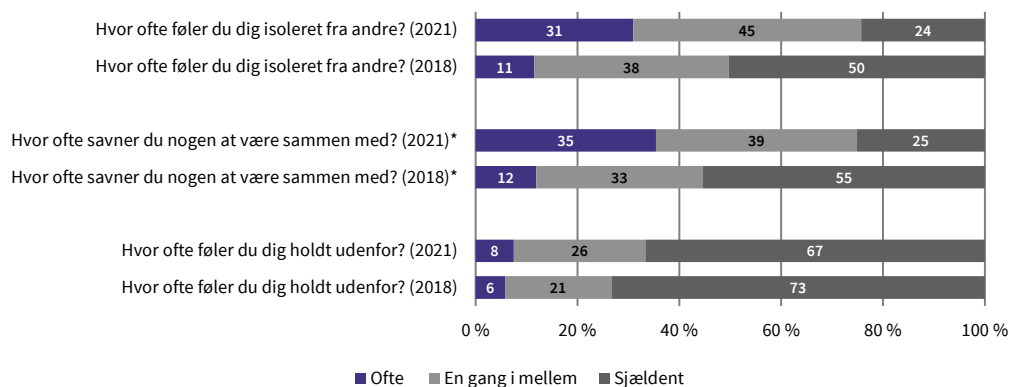
Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af tre spørgsmål om ensomhed (se tekstboks). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.436.

Figur 6.3. viser svarfordelingen til de spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 6.2. Figuren viser, at forskellen i ensomhed mellem førsteårsstuderende fra marts 2021 og 2018 dækker over, at langt flere af de studerende i 2021 føler sig isoleret fra andre og savner nogen at være sammen med. Til gengæld har der ikke været en stor stigning i andelen, der føler sig holdt udenfor.

Knap hver tredje førsteårsstuderende (31 %) har i marts 2021 angivet, at de ofte føler sig isoleret fra andre. Det er 20 procentpoint højere end i 2018, hvor det var tilfældet for 11 %. Tilsvarende har 35 % angivet, at de ofte savnede nogen at være sammen med, hvilket er en stigning på 23 procentpoint sammenlignet med marts 2018, hvor det var tilfældet for 12 %.

FIGUR 6.3

Fordeling af spørgsmål ensomhed i hhv. marts 2021 og marts 2018

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2017-kohorten.
Note: * "Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?". Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2018, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2017. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2017. N (2021) = 8.415. N (2018) = 9.436.

Skala for ensomhed

De tre spørgsmål om ensomhed er et udtræk af den såkaldte UCLA Loneliness Scale. Udtrækket går ofte under betegnelsen Three-Item Loneliness Scale (T-ILS).

På baggrund af spørgsmålene konstrueres en skala gående fra 3-9 point, hvor angivelsen af 'Sjældent' svarer til 1 point, angivelsen af 'En gang imellem' svarer til 2 point, og angivelsen af 'Ofte' svarer til 3 point. Studerende, som samlet scorer 3 point, har altså svaret 'Sjældent' til alle tre spørgsmål, og de betegnes herefter som ikke-ensomme. Studerende, som samlet scorer 7-9 point, betegnes som ensomme. Studerende, som samlet scorer 4-6 point, betegnes som periodisk ensomme.

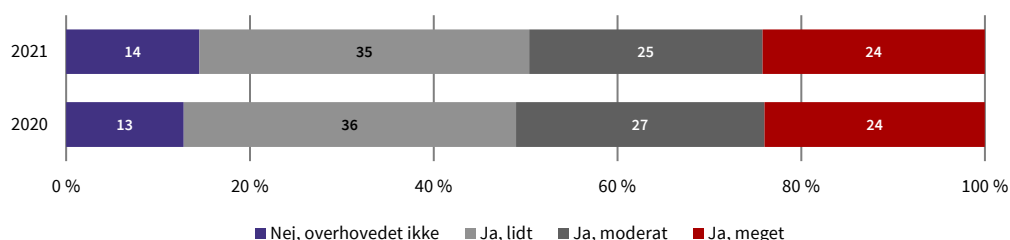
6.3 De studerende føler sig lige så stressede som tidligere

Figur 6.4 viser, at førsteårsstuderende i 2021 er stort set lige så stressede, som førsteårsstuderende var i 2020. Det fremgår af figuren, at andelen af førsteårsstuderende, som angiver, at de den seneste måned har følt sig meget stresset, er uændret. Både i 2020 og i 2021 lå andelen på 24 %. Dermed har ca. hver fjerde førsteårsstuderende begge år tilkendegivet, at de føler sig meget stresset. Andelen af studerende, som overhovedet ikke har følt sig stresset den seneste måned, er også stort set uændret. I 2020 var andelen 13 %, og i 2021 er andelen 14 %.

FIGUR 6.4

Studerendes følelse af stress i hhv. marts 2021 og marts 2020

Har du i løbet af den seneste måned følt dig stresset?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.
Note: Svarkategorier: "Ja, meget", "Ja, moderat", "Ja, lidt", "Nej, overhovedet ikke" og "Ved ikke". Andelene, som har svaret "Ved ikke", fremgår ikke af figuren. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2020 og 2019. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143.

6.4 Studerende har i højere grad negative studierelaterede følelser

Figur 6.5 viser, at førsteårsstuderende i højere grad har negative studierelaterede følelser i marts 2021 sammenlignet med førsteårsstuderende i marts 2020. Den anvendte skala er baseret på de tre spørgsmål om hhv. vrede, angst og skam, som fremgår af figur 6.6. Det fremgår, at gennemsnittet på skalaen for negative studierelaterede følelser er steget fra 2,3 i 2020 til 2,5 i 2021.

FIGUR 6.5

Gennemsnit af studerendes negative studierelaterede følelser i hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.
Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af tre spørgsmål om negative studierelaterede følelser (se figur 6.6). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

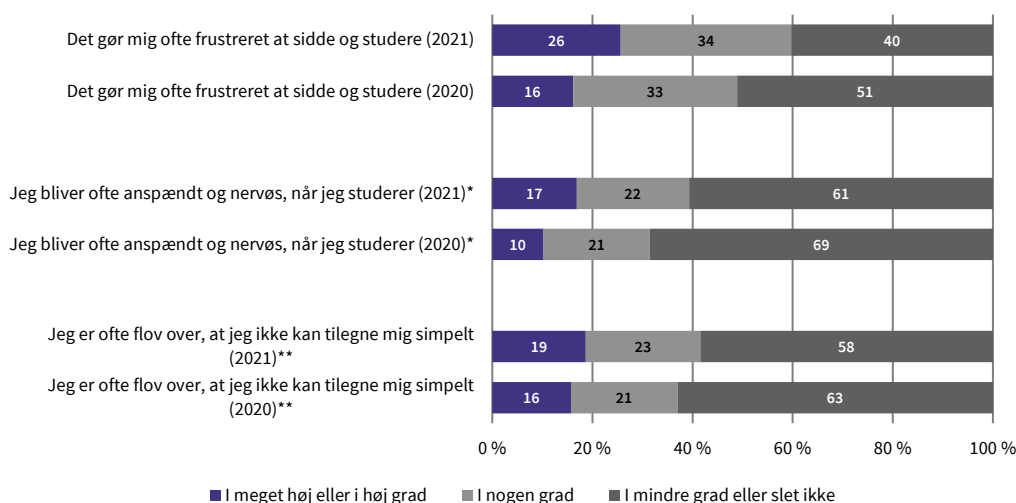
Figur 6.6 viser svarfordelingen for de tre spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 6.5. Figuren viser, at der ved alle tre spørgsmål er en stigning fra 2020 til 2021 i andelen af førsteårsstuderende, som har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" til de tre spørgsmål. I marts 2020 svarede i alt 16 %, at de i meget høj grad eller høj grad bliver frustrerede, når de sidder og studerer. I marts 2021 er andelen steget til i alt 26 %. Der er dermed sket en stigning på 10 procentpoint.

Derudover fremgår det af figuren, at 10 % af de førsteårsstuderende i marts 2020 svarede, at de i meget høj grad eller i høj grad bliver anspændte og nervøse, når de sidder og studerer. Denne andel er i 2021 steget til 17 %. Yderligere viser figuren, at 16 % af de førsteårsstuderende i 2020 svarede, at de i meget høj grad eller høj grad bliver flove over ikke at kunne tilegne sig selv simpelt stof på uddannelsen. I marts 2021 er andelen steget til 19 %.

FIGUR 6.6

Fordeling af spørgsmål om negative studierelaterede følelser i hhv. marts 2021 og marts 2020

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

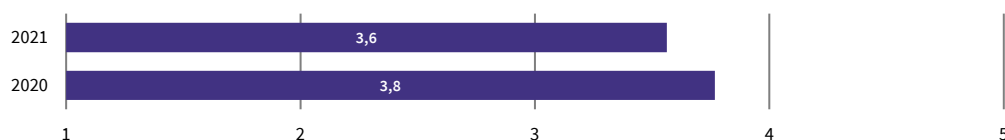
Note: * "Jeg bliver ofte anspændt og nervøs, når jeg sidder og studerer"; ** "Jeg er ofte flov over, at jeg ikke kan tilegne mig selv simpelt stof på uddannelsen". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2121) = 8.415. N (2020) = 11.143.

6.5 Studerende har i mindre grad positive studierelaterede følelser

Figur 6.7 viser, at førsteårsstuderende i mindre grad har positive studierelaterede følelser i marts 2021 sammenlignet med førsteårsstuderende i marts 2020. Den anvendte skala er baseret på de tre spørgsmål om hhv. glæde, stolthed og håb, som fremgår af figur 6.8. Det fremgår, at gennemsnittet på skalaen for positive studierelaterede følelser er faldet fra 3,8 i 2020 til 3,6 i 2021.

FIGUR 6.7

Gennemsnit af studerendes positive studierelaterede følelser i hhv. marts 2021 og marts 2020

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: Skalaen er konstrueret på baggrund af tre spørgsmål om negative studierelaterede følelser (se figur 6.8). Spørgsmålene er stillet til de aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143. Forskellen mellem de to år er signifikant med et alpha-niveau på 0,05.

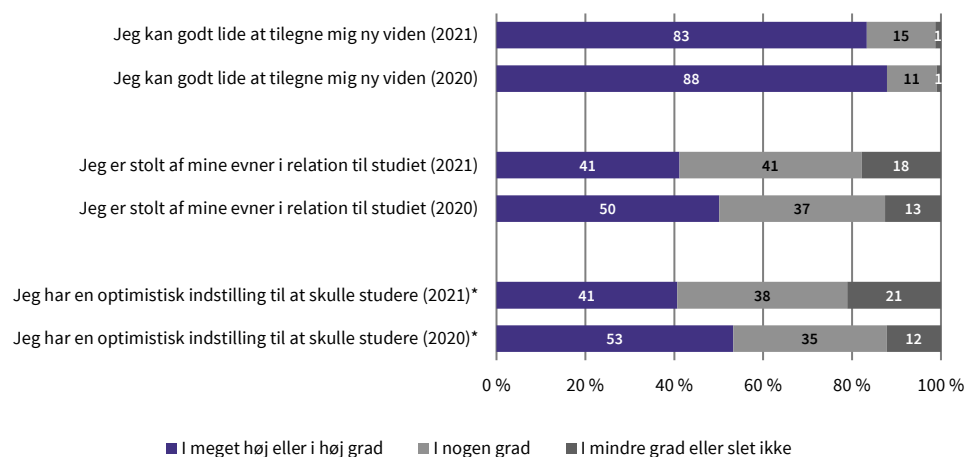
Figur 6.8 viser svarfordelingen for de tre spørgsmål, som indgår i skalaen i figur 6.7. Figuren viser, at der ved alle tre spørgsmål er sket et fald fra 2020 til 2021 i andelen af førsteårsstuderende, som har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" til de tre spørgsmål. Figuren viser, at der i marts 2020 var i alt 88 %, som svarede, at de i meget høj grad eller høj grad kan lide at tilegne sig ny viden. I marts 2021 angav 83 % af de førsteårsstuderende samme svar.

Figuren viser også, at hver anden førsteårsstuderende (50 %) i 2020 svarede, at de i meget høj eller høj grad var stolte af deres evner i relation til studiet. I 2021 er andelen faldet til 41 %. Yderligere viser figuren, at 53 % i 2020 svarede, at de i meget høj eller høj grad havde en optimistisk indstilling til at skulle sidde og studere. I 2021 har 41 % givet samme svar.

FIGUR 6.8

Fordeling af spørgsmål om positive studierelaterede følelser i hhv. marts 2021 og marts 2020

I hvilken grad er du enig i følgende udsagn?

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2020-kohorten og 2019-kohorten.

Note: * "Jeg har en optimistisk indstilling til at skulle sidde og studere". Svarkategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" samt "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen. Spørgsmålene er stillet til aktive studerende i hhv. marts 2021 og marts 2020, som har påbegyndt deres uddannelse i hhv. sommeren 2020 og 2019. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads på de videregående uddannelser i hhv. 2020 og 2019. N (2021) = 8.415. N (2020) = 11.143.

Skalaer for positive og negative studierelaterede følelser

Skalaerne for positive og negative studierelaterede følelser er undersøgt og valideret i EVA's rapport om studierelaterede følelser (EVA, 2019). Resultaterne viser, at skalaerne fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende. Det indikerer, at skalaen kan bruges til at gennemføre valide målinger af de studerendes niveau af studierelaterede følelser. En studerende, som har svaret "Slet ikke" til alle tre spørgsmål, har scoret værdien 1, mens en studerende, som har svaret "I meget høj grad" til alle spørgsmål, har scoret værdien 5. EVA har tidligere vist, at de studerendes positive og negative følelser i relation til studiet hænger stærkt sammen med deres sandsynlighed for at falde fra uddannelsen (EVA, 2019). Derudover hænger studierelaterede følelser sammen med andre vigtige aspekter af studielivet, herunder de studerendes niveau af *self-efficacy* og fagligt engagement på uddannelsen.

Appendiks A – Litteraturliste

Aarhus Universitet. (2020). *Undersøgelse af online undervisning og eksamen forår 2020*. Aarhus: Aarhus Universitet.

Djøf. (2021). *Nedlukning 2.0: De studerende har ondt i krop og sjæl*. København: Djøf.

Duncan, T. G., & McKeachie, W. J. (2005). The Making of the Motivated Strategies for Learning Questionnaire. *Educational Psychologist*, 40(2), 117-128.

EVA. (2019). *Studierelaterede følelser på videregående uddannelser*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020a). *Et nyt perspektiv på faglige og sociale aspekter af studielivet*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020b). *Fagligt engagement og social tilknytning - fra teoretiske begreber til empirisk måling*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021a). *Måling af undervisningskvalitet på de videregående uddannelser*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021b). *Trivsel blandt førsteårsstuderende under hjemsendelsen i foråret 2021*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021c). *Bilagsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021d). *Baggrundsrapport: Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021e). *Dokumentationsrapport: Skalaer om læringsmiljø på de videregående uddannelser*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Georgsen, M, og A. Qvortrup. (2021). *Erfaringer og oplevelser med online undervisning på 9 videregående uddannelsesinstitutioner i foråret 2020*.

Nielsen, T., Makransky, G., Vang, M. L., & Dammeyer, J. (2017). How specific is specific self-efficacy? A construct validity study using Rasch measurement models. *Studies in Educational Evaluation*, 57, 87-97.

Petersen, M.B. & Roepstorff, A. (2021). *Danskernes adfærd og holdninger til corona-epidemien. Resultater fra HOPE-projektet*. Aarhus: Aarhus Universitet.

Førsteårsstuderendes faglige og sociale trivsel under nedlukningen

© 2021 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Colourbox

ISBN (www) 978-87-7182-536-7

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk